

TWOJE MIASTO

M A G A Z Y N P O L O N I J N Y

HESSEN ♦ BADEN-WÜRTTEMBERG ♦ RHEINLAND-PFALZ ♦ NORDRHEIN-WESTFALEN

 www.facebook.com/TwojeMiasto.eu

www.twojemiasto.eu

CLEO: SCENA JEST MOIM ŻYWIÓŁEM

Europejski Bank Centralny – zadania s. 12–13

Reparacje wojenne – za i przeciw

s. 22

Biuro BANASCH

Rok założenia 1995 • www.biuro-banasch.de

W naszym biurze wszyscy mówią po polsku.

Oferujemy
różnych przewoźników.

AUTOKARY DO POLSKI

Telefon:
(069) 23 33 49

Poniedziałek do piątku:
10.00 - 12.55
13.30 - 18.00

ANWALTSKANZLEI
BERLINSKI

AKB

Gartenstraße 45
60596 Frankfurt am Main
Tel.: +49(69)84 77 02 08
Fax: +49(69)84 77 02 09
Mob.: +49(178)168 88 35
E-Mail: info@akb-ffm.de
Web: www.akb-ffm.de

adwokat polsko-języczny

- Egzekucja wierzytelności - Inkasso/inkaso w Niemczech i Polsce
- Niemieckie prawo pracy (dochodzenie niewypłaconych wynagrodzeń oraz dodatków za pracę)
- Niemieckie prawo rodzinne
- Niemieckie prawo gospodarcze/handlowe (umowy-zlecenia, umowy prowizyjne itp.)
- Prawo karne

kancelaria adwokacka

DABROWSKI

Rechtsanwalt

- PRAWO PRACY (POMOC W DOCHODZENIU NIEWYPŁACONYCH WYNAGRODZEŃ)
- PRAWO BUDOWLANE
- PRAWO HANDLOWE I GOSPODARCZE
- PRAWO RUCHU DROGOWEGO (WYPADKI, ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE)
- PRAWO KARNE
- WINDYKACJA I EGZEKUCJA WIERZYTELNOŚCI

Fellnerstr. 7-9, 60322 Frankfurt am Main

tel.: 0049 (69) 9564 0754

fax: 0049 (69) 9564 0755

mobil: 0176 / 7819 4944

e-mail: info@ra-dabrowski.de

www.ra-dabrowski.de

POLSKI SALON FRYZJERSKO-KOSMETYCZNY

www.sieunder-frankfurt.de

Königsbacher str 36, 60 528 Frankfurt M, Tel. 069 672236

- modne strzyżenie włosów dla pań, panów oraz dzieci
- fryzury ślubne i okazyjne (upięcia, warkoczki)
- farbowanie włosów, pasemka, balejaż

NOWOŚĆ u nas! www.kosmetikzimmerchen.com

Tel. 015736359259

- zabiegi kosmetyczne twarzy, również mikrodermabrazja • farbowanie brwi i rzęs
- depilacja całego ciała woskiem • pielęgnacja dłoni i stóp

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ NA TERENIE NIEMIEC

PEŁNE PRAWO ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

www.prasa-polska.com

SPRZEDAŻ HURTOWA
+49 30 77391863

PRENUMERATA
+49 30 77391864

wejdź na YouTube
Dostawa polskiej prasy
na terenie Europy Zachodniej

BOGATA OFERTA KARTEK OKOLICZNOŚCIOWYCH, KALENDARZY ORAZ TOREB I SERWETEK PAPIEROWYCH

POLONUS ROKU 2021

Po przerwie spowodowanej pandemią COVID-19 życie polonijne w 2022 roku znów nabrało barw. Ponownie możemy spotykać się na koncertach, występach kabaretowych, spotkaniach i wystawach. Powróciła także nagroda **Polonusa Roku**. Statuetka Łuczniczki od kilku lat przyznawana jest przez redakcję magazynu „Twoje Miasto” osobie, która w sposób wyjątkowy angażuje się w życie polonijne w naszym regionie. W tym roku nagrodę otrzymała **Elżbieta Heller**, pełniąca od wielu lat funkcję przewodniczącej Polsko-Niemieckiego Stowarzyszenia Kulturalnego SALONik w Darmstadt. Stowarzyszenie działa od wiosny 2004 roku i zorganizowało około 100 projektów, w tym: 18 koncertów muzyki klasycznej, koncerty poezji śpiewanej, przedstawienia teatralne, odczyty i spotkania literackie, konkursy i akcje społeczne, jak np. „Es begann in Gdańsk”. Coroczny festyn rodzinny SALONiku odwiedza kilkuset gości. Ogromną rolę we wszystkich inicjatywach stowarzyszenia odgrywa właśnie Ela Heller, która dba nie tylko o atrakcyjny program imprez, ale także pilnuje, aby wносиły one wkład w promocję polskiej kultury w Niemczech. Jak powiedziała jedna z redakcyjnych koleżanek – dzięki Eli możemy w Darmstadt obcować z kulturą pisaną przez duże „K”.

Gratulujemy i już zachęcamy naszych Czytelników do przesyłania nam kandydatur na **Polonusa Roku 2022**. Nasz adres mailowy: info@twojemiasto.eu.

Michał Kochański wraz z redakcją „Twojego Miasta”

s. 4	Wieści polonijne
s. 5	Dobra książka: Opowieści połabskie
s. 6	Kolorowe Miasteczko
s. 7	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy – sztaby polonijne w Niemczech
s. 8	Psycholog: samotność na emigracji
s. 9	Film w Twoim Mieście
s. 10	Frankfurt, Kronberg
s. 11	Weekendowe wycieczki
s. 12–13	Wywiad w Twoim Mieście: Wiktor Krzyżanowski z EBC
s. 14	Senatorzy RP w Darmstadt
s. 15	Poczytaj sobie – publicystyka
s. 16	„Gumowe ucho”
s. 17	Finanse – inflacja
s. 18	Wspomnienia emigranta
s. 19	Porady prawne
s. 20–21	Wywiad w Twoim Mieście: Cleo
s. 22	Historia: reparacje dla Polski po drugiej wojnie światowej

TWOJE MIASTO możesz otrzymać w polskich sklepach w czterech niemieckich landach: Hessen, Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz, Nordrhein-Westfalen. W niedzielę pod polskimi kościołami: Frankfurt nad Menem, Offenbach, Hanau, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Worms i Mannheim.

Redakcja przyjmuje ogłoszenia/reklamy, pobierając opłatę naliczaną od 1 cm². 1 cm² = 1,20 €. Najmniejsza wielkość reklamy/ogłoszenia wynosi 50 cm². Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, ponadto zastrzega sobie prawo do skrótów i adiacji tekstów przyjętych do druku. Nie ponosi również odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń. Przedruki tylko za pisemną zgodą redakcji.

Uwaga: Czytelnicy, którzy chcą zapewnić sobie dostarczenie magazynu „Twoje Miasto” do domu, proszeni są o przysłanie na adres redakcji prośby o wysyłkę pod wskazany adres i załączenie znaczka pocztowego wartości 1,60 €. W ramach takiego jednorazowego zamówienia wysyłamy, zgodnie z życzeniem od 1. do 5. egzemplarzy. Zamówienie należy powtórzyć przed kolejnym wydaniem (co dwa miesiące).

TWOJE MIASTO
Gehaborner Str. 2a
64347 Griesheim

Miejsce (umówionych) spotkań:
Biuro Financial Solutions
Christof Kochanski
Brunnenweg 9
64331 Weiterstadt

Tel.: 06155-877 333 9
Mobil: 0163-25 09 975
info@twojemiasto.eu
www.twojemiasto.eu

Wydawca:
Michael Kochanski

Skład graficzny gazety, korekta:
PROSTYM TEKSTEM Marek Urbaniak

W wydaniu zostały użyte fotografie autorstwa firmy Profesjonalne Studio Foto-Video FILIPson oraz z portali: www.wikipedia.pl, flaticon.com, freepik.com

Projekt dofinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/-ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

10cm

5cm

1 cm² = 1,20 €

**TWOJA REKLAMA
W
TWOIM MIEŚCIE**

Wielkość tej powierzchni wynosi 50 cm²
i kosztuje jedyne 60 €

Przy abonamencie rocznym otrzymają Państwo 20% rabatu

Z wizytą w polskim teatrze emigracyjnym

Już od 1994 roku Wilno pełni rolę miejsca artystycznej wymiany Polaków z różnych zakątków naszego globu, a to za sprawą „Wileńskich Spotkań Sceny Polskiej”. W 2012 doszło do tego przedsięwzięcia drugie dziecko – festiwal polskich monodramów „Mono Wschód”. Obydwa festiwale są organizowane naprzemiennie, co dwa lata. W roku 2022 przypadła znowu kolej na przegląd formy monodramatycznej polskich teatrów z całego świata, który odbył się w dniach 26–31 października. Pomysłodawcami tej niezwykle cennej w świecie polskiej kultury inicjatywy są Lila i Edward Kiejzikowie. Ich wkład w stworzenie przestrzeni do dialogu dla twórców polskiego pochodzenia jest nieoceniony, jako że festiwal daje możliwość twórcom polskiego pochodzenia żyjącym w różnych krajach nie tylko zaprezentowania owoców swojej pracy przed międzynarodową publicznością, ale i podejrzenia, co w sferze polskiego teatru dzieje się w innych zakątkach świata.

Niemcy reprezentowała w tym roku sztuka Zofii Delest (w niemieckiej przestrzeni funkcjonująca jako Sophie) – „Między światami”. Jest rok 1989. Tysiące obywateli NRD ucieka przez Pragę i Węgry do RFN. Irene Binz wsiada do pociągu i jedzie w przeciwnym kierunku. Wraca do swojej ojczyzny po 23 latach. Tam składa wniosek o przyznanie jej obywatelstwa NRD, które otrzymuje. Pięć tygodni później kraj jej tęsknoty przestaje istnieć. Dlaczego wróciła? Co

takiego oferowało tak przez tylu znienawidzone NRD, czego nie był w stanie dać jej Zachód? Tę adaptowaną na podstawie książki Ronald M. Schernikau *Irene Binz. Befragung* historię bazującą na losach jego matki autorka sztuki przeplotła z losami współczesnych emigrantów z za wschodniej granicy i próbuje odpowiedzieć na pytania: co to znaczy przekraczać granice? Czym jest dla jednostki opuszczenie własnej ojczyzny i rozpoczęcie wszystkiego od nowa? Dlaczego ludzie, którzy teo-

Spektakl „Między światami” na festiwalu w Wilnie.
Fot.: Polski Teatr Studio

retycznie mają jak najlepsze warunki do odnalezienia się w miejscu swojej emigracji nie potrafią nigdy do końca poczuć się tam jak w domu?

W celu lepszego przedstawienia uniwersalności poruszanych problemów w akcję wmontowano trzecią płaszczyznę, a mianowicie elementy odnoszące się do obecnej sytuacji na Ukrainie. Sztuka miała na festiwalu swoją polskojęzyczną premierę. W Niemczech wydano jej niemieckojęzyczną wersję z możliwością obejrzenia spektaklu oraz reportażu o pracy nad sztuką.

Frieling Verlag w Berlinie „Zwischen den Welten. Ein Stück zur Einheit Deutschlands”.
Do nabycia tutaj: <https://www.frieling-verlag.de/shop/sachbuch/zwischen-den-welten/>

Masz problem z Alkoholem? My, Anonimowi Alkoholicy, możemy Ci pomóc

Polskojęzyczna intergrupa POSŁANIE

„Anonimowi Alkoholicy są Wspólnotą mężczyzn i kobiet, którzy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby rozwiązać swój wspólny problem i pomagać innym w wyzdrowieniu z alkoholizmu.

Jedynym warunkiem uczestnictwa we Wspólnocie jest chęć zaprzestania picia. Nie ma w AA żadnych składek ani opłat, jesteśmy samowystarczalni poprzez własne dobrowolne datki. Wspólnota AA nie jest związana z żadną sektą, wyznaniem, działalnością polityczną, organizacją czy in-

stytucją. Nie angażuje się w żadne publiczne polemiki. Nie popiera ani nie zwalcza żadnych poglądów. Naszym podstawowym celem jest trwać w trzeźwości i pomagać innym alkoholikom w jej osiągnięciu”.

Copyright „A.A. Grapevine”, Inc.
<https://aaposlanie.de/>

Nasze spotkania:

PONIEDZIAŁEK

19.00 Grupa „POCZĄTEK”
63477 Maintal, Eichendorff Str. 14
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 01637971844

WTOREK

20.00 Grupa „JEST ROZWIĄZANIE”
60599 Frankfurt/M. Auf dem Mühlberg 14
Salka katechetyczna w kościele
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 01637971844

20.00 Grupa „POGODA DUCHA”

68159 Mannheim, D6 (9–11)
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 017658631184

ŚRODA

20.00 Grupa „ŚWIATEŁKO NADZIEI”
65189 Wiesbaden, Lessingstr. 19
Pierwsza środa miesiąca – miting otwarty
Telefon – 015778481303

CZWARTEK

20.30 Grupa „MOWA SERCA”
60316 Frankfurt/M. Stiftstr. 2 (4 piętro)
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 015901483139

PIĄTEK

20.00 Grupa „APOSTOLAT”
63067 Offenbach/M. Berliner Str. 274
Pierwszy piątek miesiąca – miting otwarty
Telefon – 01772071148

20.00 Grupa „CZWÓRKA”

60316 Frankfurt/M. Stiftstr. 2 (4 piętro)
Drugi piątek miesiąca – miting otwarty
Telefon – 01637971844

SOBOTA

19.00 Grupa „SPOTKANIE”
63739 Aschaffenburg, Memeler Str. 14
Przy salce parafialnej „Herz Jezus”
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 015144221516

19.00 Grupa „NOWE ŻYCIE”

67316 Carlsberg, Kreuzweg 28

Pierwsza sobota miesiąca – miting otwarty
Telefon – 01732861327

19.00 Grupa „ZNALAZŁEM”

71638 Ludwigsburg, Stuttgarter Str. 12
Ostatnia sobota miesiąca – miting otwarty
Telefon – 015734766094

NIEDZIELA

15.00 Grupa „JEST ROZWIĄZANIE”
60599 Frankfurt/M. Auf dem Mühlberg 14
Salka katechetyczna w kościele
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 01637971844

17.00 Grupa „WDZIĘCZNOŚĆ 2019”

76437 Rastatt, Kaiserstr. 20
Wszystkie mitingi otwarte
Telefon – 017684671568

Miting otwarty – to miting, na który mogą przyjść nie tylko alkoholicy, ale także rodzina, znajomi, dzieci. Na miting otwarty może przyjść również alkoholik, który nigdy nie był na mitingu, ale chce przestać pić.

Opowieści połabskie

Robert F. Barkowski, urodzony w 1963 w Zielonej Górze polski pisarz i pasjonat czasów piastowskich, autor licznych książek: powieści (literatura piękna) i książek historycznych popularno-naukowych. Odznaczony odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Mieszka w Berlinie.

W czasach gdy kształtowała się polska państwowość, to Słowianie połabscy byli naszymi najbliższymi sąsiadami na zachód od Odry. Dzisiaj te tereny należą w całości do Niemiec i może nie wszyscy wiedzą, że niektórzy mieszkańcy w wielu miejscowościach byłego NRD, Berlinie czy Cottbus, mają słowiańskie korzenie. Niestety dzieje wczesnego średniowiecza można tylko odtworzyć na podstawie badań archeologicznych i wykopalisk. Słowianie połabscy nie spisali własnej historii, nie doczekali się kronikarza, który spisałby ich dzieje. Źródeł pisanych można szukać w kronikarskich zapisach Franków i Niemców. Ziemia między Łabą i Odrą często splotła krew. Podstawą ówczesnych plemion był ustrój wiecowy, który uniemożliwiał organizowania się w jedno silne państwo, a chrześcijaństwo było kojarzone jako wrogi, postrzegano je jako zagrożenie dla narodowej tożsamości i niezależności. Może to jest odpowiedź na pytanie, dlaczego Połabie spotkała zagłada.

Opowieści połabskie (Wydawnictwo Novae Res 2022) Roberta F. Barkowskiego to zbiór opowiadań, w których fikcja literacka przeplata się z autentycznymi wydarzeniami historycznymi. Chociaż każde opowiadanie jest zamkniętą historią, to łączy je czas i przestrzeń, a akcje rozgrywają się w różnych częściach Połabia. Z opisów dowiemy się, jak olbrzymią rolę odegrali Połabianie w tworzeniu polskiej państwowości. To oni tworzyli zaporę i oddzielali nas od ekspansji ludów germańskich. Autor przedstawia nam słowiańską krainę i plemiona bardzo zapomniane, przenosi do brutalnych czasów wczesnego średniowiecza, gdzie walka, narady wojenne, a nawet czary i przesady są na porządku dziennym.

Inną, ostatnio wydaną i wartą polecenia książką tego samego wydawnictwa i autora jest *Odsiecz* (tom 2) – kontynuacja powieści historycznej *Włócznia* (tom 1). Obie są częściami cyklu *Powieść historyczna z czasów piastowskich*, w którym będą się ukazywać kolejne części. Okres pia-

stowski najczęściej kojarzymy z chrztem Polski w 966 roku i Mieszkiem I. A czego dowiemy się z powieści? Już we wstępie możemy prześledzić alfabetyczny spis postaci historycznych, tych autentycznych i tych stworzonych na potrzeby fabuły. Zamieszczona mapka ułatwi nam zrozumienie akcji książki i pobudzi wyobraźnię, zwłaszcza tym, którzy nie znają dokładnie historii. *Odsiecz* to także dalsze losy bohaterów *Włóczni*, czyli poddanych Bolesława Chrobrego. Przeniesiemy się do Budziszyna (Bautzen) i roku 1018, w którym po kilkunastoletniej wojnie zostaje podpisany pokój między Polską a Niemcami. Czas pokoju nie jest przeszkodą, by zorganizować wyprawę i wysłać rycerzy do pogańskiego kraju Obodrytów, który opanowała wojna domowa, a księcia Mściława czeka niepewny los. Jego władza wisi pod znakiem zapytania. Czy polscy rycerze zdążą z odsieczą?

Sugestywne opisy, bohatera postawa, wartka akcja i historyczne tło – to atuty, które przemawiają za tą porywającą powieścią z czasów piastowskich.

Plemiona polskie, pomorskie i połabskie były jedną rodziną: językową, etniczną, mającą ten sam pień tradycji i kultury. Może opisując ich dzieje, zostawiam aktualnym i potomnym Czytelnikom wieczną przestrożę? Przestrożę, do czego może doprowadzić brak pielęgnacji własnej tradycji narodowej i poszanowania własnej historii.

Robert F. Barkowski

Więcej informacji na:

- <https://robert-barkowski.com>
- <https://www.facebook.com/robert.f.barkowski/>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_F._Barkowski

***

W Berlinie możemy dzisiaj zwiedzić zrekonstruowaną wieś, która powstała na miejscu odkrytego przypadkiem w 1940 roku średniowiecznego osiedla. Düppel-Museum egzystuje od 30 lat i współpracuje z muzeum w Biskupinie.

VIER JAHRESZEITEN

Inh. B.Klimczuk

Weiterstädter Landstraße 57
64291 Darmstadt

☎ 0176 30 51 19 10

✉ restaurantvierjahreszeiten@gmail.com

🌐 www.4-jahres-zeiten.de

📌 Vier-Jahreszeiten

Öffnungszeiten:

Mo.	17:00–22:00
Di.	Ruhetag
Mi.	17:00–22:00
Do.	17:00–22:00
Fr.	17:00–22:00
Sa.	12:00–22:00
So. Ft.	12:00–22:00

Kolorowe Miasteczko

Drogie dzieci!

Pajacyk Dziubus trafił do pewnego domu jako prezent pod choinkę, jednak nie został dobrze przyjęty. Niechciany trafił na strych. Wraz z poznanymi tam zabawkami wybrał się więc do Zabawkowa. Czemu? Bo każdy chce się czuć potrzebny. Czy tam dotarli? Dowiedzie się tego z książki Ewy Laudy.

Blue, mały pitbull, jedzie na Karaibską Wyspę

Blue, mały pitbull, cały trząsał się z zimna.

„Ach, ta pani Zima, że też ona nie ma nic lepszego do roboty, niż tak chłodzić i spać śniegiem?” – dziwił się. – „Może by tak gdzieś wyjechać? Najlepiej tam, gdzie mocno świeci słończko i jest bardzo ciepło” – zastanawiał się. – „Ha! Już wiem! Popłyniemy wszyscy na jedną z karaibskich wysp! Zaraz zadzwonię do moich przyjaciół” – zakrzyknęła radośnie.

Żyrafa Zosia, jeź Michałek i wesoły nosorożec Kokosek, też już mocno przemarznięci, ucieszyli się ogromnie z pomysłu. Uradowani ustalili, że trzeba wyruszyć natychmiast i nie czekać dłużej, bo pani Zima mogła w każdej chwili zawiązać mroźniejszym wiatrem. Spakowali swoje plecaki i byli gotowi wyruszyć w nieznaną, pełną przygód podróż.

Karaibską wyspą jest bardzo, bardzo daleko, leży na ogromnym, głębokim oceanie, chyba gdzieś na drugim końcu świata.

„Jak się tam dostać?” – zastanawiali się głośno.

„Popłyniemy żaglowcem!” – postanowił Blue.

„Tylko skąd tu wziąć żaglowiec? – zmartwiła się żyrafa Zosia.

„Ii! Z internetu!” – zapiszczał jeź Michałek, a wesoły nosorożec Kokosek szybko klikła hasło „żaglowiec”.

I w ten oto sposób przyjaciele wynajęli piękny, stary, drewniany żaglowiec. Blue, jako kapitan, stanął za sterem. Żyrafa Zosia, ze swoją długą szyją, była nawigatorem – zamiast radaru i lornetki. Wesoły nosorożec Kokosek zmieniał żagle, a jeź Michałek biegł szybko, tupiąc wkoło, jako majtek pokładowy.

Tak przygotowani wyruszyli w daleką podróż po oceanie w kierunku karaibskiej wyspy.

Ktoregoś dnia żyrafa Zosia, z wysokości swojej długiej szyi, wypatrzyła rybę piłę.

„Ojejku!” – zawołał kapitan Blue. – „Co my teraz zrobimy? Ryba przepiłuje nasz żaglowiec i nie dopłyniemy do karaibskiej wyspy!”.

„Iiii! Może trzeba zrzucić sieć i ją złapać?” – zapiszczał ze strachu jeź Michałek.

„Albo rozwinąć więcej żagli, żeby nasz żaglowiec szybciej płynął?” – wykrzyknął przerażonym głosem wesoły nosorożec Kokosek. Wspólnymi siłami próbowali zrzucić sieć i podnieść więcej żagli, ale wiał silny wiatr, który skręcał żagle i płał sieć. Nic się nie

Rys.:
Aleksandra
Laska

dało zrobić! Straszna ryba, lypiąc jednym okiem, szykowała się do ataku. Taki żaglowiec do przepiłowania nie zdarzał się jej każdego dnia. „Co za smakowity kąsek” – pomyślała ryba i przyspieszyła tempo. Czworko przyjaciół zakrzyknęło jednocześnie:

„Ratuuunkuuu!!!”.

Ryba już prawie dotarła do żaglowca! Już ostrzyła swoją piłę! Już była tuż-tuż, o jedno muśnięcie zębem ogromnej piły. Aż tu nagle coś ją zatrzymało! Próbowwała się poruszyć do przodu, ale nic z tego! Potem do tyłu, a tu jeszcze gorzej! Z każdym ruchem było coraz trudniej, a drewniany żaglowiec, ten smakowity kąsek, zaczął się powoli oddalać i oddalać. To piraci z Karaibów przybyli na ratunek.

„Ach, jak to wspaniale! – zakrzyknęła czwórka przyjaciół. – „Uratowali nas groźni piraci, na swoim wielkim pirackim statku. Złapali rybę piłę w specjalną sieć, której nie można przepiłować”.

„Zapraszamy na nasz pokład, panowie piraci! Nauczę was wszystkich kokosowego tańca!” – zawołał wesoło nosorożec.

Takiej okazji piraci nie mogli przegapić! Nie zwlekając, wskoczyli na pokład żaglowca! Wesoły nosorożec Kokosek ustawił wszystkich w jednym rzędzie, a sam wysunął się na przód i kroczył po kroczeniu demonstrował swój słynny kokosowy taniec. Ach, jak zrobiło się wesoło!

„Ale gdzie one właściwie są, te Karaiby?” – zastanowił się Blue. – „Czy jeszcze daleko?”.

W tej sekundzie na tle błękitnego nieba oczom czworga przyjaciół ukazała się przepiękna, zalana słońcem karaibską wyspą, z szeroką plażą, pełną złotego piasku i zielonymi palmami w tle!

Cwórka przyjaciół pożegnała piratów, raz jeszcze dziękując im za okazaną pomoc, i zeszła na ląd. Spędziła tam cudowne zimowe wakacje, które trwały...

Oj! Jak długo? Tego nikt nie wie!

Anna Klimaszewska-Golan

31. Finał WOŚP w Niemczech

29 stycznia 2023 roku odbędzie się kolejny Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, tym razem pod hasłem: „Chcemy wygrać z sepsą! Gramy dla wszystkich – małych i dużych!” Oto kilka propozycji, które przygotowały sztaby w Niemczech.

SZTAB MÜNSTER

W tym roku już po raz czwarty zaprasza Was Sztab WOŚP w Münster. Podobnie jak w ubiegłym roku, zaplanowaliśmy kilka imprez. Zagramy dla Was w Bielefeld, Cloppenburg, no i oczywiście w Münster. Już dzisiaj możemy Was zaprosić do wspólnej zabawy z grupą morsów Hartusy z Niedersachsen, która przyszykowała dla wszystkich mnóstwo atrakcji – również dla tych, co nie morsują. Odbędą się też koncerty, zabawy dla najmłodszych, loterie fantowe i licytacje. Wszystkie szczegóły będziecie mogli znaleźć na stronie Sztab WOŚP Münster. Zapraszamy do wspólnej zabawy.

Joanna Sitarska

W OBERHAUSEN PO RAZ 21!

Siema Kochani z Oberhausen! Przez cały rok czekaliśmy na tę upragnioną chwilę! Zapowiada się loteria, stoisko z wyrobami ręcznymi, kontynuowane będą zbiórki w polskich sklepach oraz licytacje zarówno online na platformie Whatsapp, jak i na żywo podczas Finału. Sztab przygotowuje również WOŚP-owy Rajd Rowerowy, wycieczki oraz inne imprezy związane z ideą WOŚP. Wielki Finał to i wielkie wydarzenia muzyczne, za które w Oberhausen od lat odpowiedzialny jest Roman Szklarski z zespołu Polton. To właśnie cały koncert, który potrwa od godz. 12 do 21, będzie pod hasłem „Polton i Przyjaciele”. Na Finale nie będzie gwiazdy z Polski, za to będą polonijni muzycy, którzy przywiozą ze sobą gorące serca, którymi rozgrzeją publiczność do granic możliwości. Obecnie trwa kompletowanie wolontariuszy. Galopująca inflacja, wojna i inne kryzysy z pewnością uszczupliły domowe budżety. Nie liczymy, że uda nam się pobić rekord z 2020 roku, kiedy to Sztab Oberhausen na cel Orkiestry zebrał prawie 34 tys. euro. Nie liczy się zebrana kwota! Ważne jest, że po raz kolejny damy z siebie wszystko! Siema!

Leonard Paszek

SZTAB HANNOVER

Nowa odsłona sztabu WOŚP Hannover pod kierownictwem Józefa Zielińskiego ma przyjemność po raz drugi zaprosić do wspólnego świętowania Finału WOŚP. W ciągu zeszłego, pracowitego roku aktywnie udzielaliśmy się zarówno w pomocy poszkodowanym przez powódź w południowych Niemczech, jak również wspieraliśmy i ciągle wspieramy uchodźców z Ukrainy. Mamy za sobą także organizację festynu „Pożegnanie lata”,

Tym razem „Chcemy wygrać z sepsą! Gramy dla wszystkich – małych i dużych”

Fot. Marcin Michon

a także wspieraliśmy klub SC-Polonia przy organizacji różnych imprez.

W czasie 31. Finału na scenie odbędą się koncert oraz liczne licytacje, będą gry i zabawy dla dzieci oraz strefa gastro. Finał odbędzie się 29 stycznia 2023, Hannover Amgrossen Garten 5, na terenie SC Polonia.

Nasz sztab ciągle poszukuje osób chętnych do współpracy oraz sponsorów. Można z nami nawiązać kontakt przez grupę na Facebooku: 31. Finał WOŚP Hannover i okolice oraz e-mail: sztab.hannover.wosp@gmial.com, tel.: 004915901733142, a także w lokalu „bei Emil”.

Józef Zieliński

SZTAB ALTENIE

31. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy chcielibyśmy zorganizować w Altenie, w regionie Nadrenii-Westfalii. Zapraszamy również osoby, które chciałyby się spotkać w polskim towarzystwie, do polskiej restauracji Acht Sterne w Altenie, która będzie uczestniczyć w organizacji tegorocznego 31. Finału WOŚP. Restauracja Acht Sterne zaangażowana jest w kilka projektów – zbiórkę na rzecz Ukrainy, zbiórkę dla schroniska w Polsce i kolejny raz będzie brała udział w zbiórce na rzecz WOŚP. Wszystkich chętnych i tych jeszcze niezdecydowanych zapraszamy do kontaktu z nami do Acht Sterne w Altenie. Nasze przesłanie, to: nieważne ile masz lat, możesz zmieniać świat na lepsze! Idąc za ideą WOŚP: pomaganie jest dziecinnie proste!

Katarzyna Adamiak

SZTAB KARLSRUHE-MANNHEIM

„Chcemy wygrać z sepsą! Gramy dla wszystkich – małych i dużych!”. Pod tym hasłem grać będziemy na 31. Finale ze Sztabem Karlsruhe-Mannheim. Co dla was przygotowaliśmy? Na pewno wiele niespodzianek... Jedną z nich będzie impreza na rozgrzewkę „Fasching z Sercem”, a w niedzielę gwiazdą wieczoru będą Poparzeni Kawą Trzy. Nie zabraknie jak zawsze programu dla dzieci, smacznych przekąsek i prawdziwie WOŚP-owej atmosfery.

Przypominamy również, że wszystkie informacje, linki i wydarzenia znajdziecie na naszej stronie na Facebooku: facebook.com/wosp.karlsruhe.mannheim.

Zapraszamy także do kontaktu sponsorów, wolontariuszy oraz wszystkich chętnych do udziału i pomocy w organizacji finału. Siema!!!

Rafał

SZTAB DARMSTADT-FRANKFURT

Siema! Tu sztab Darmstadt-Frankfurt. Nasze przygotowania do 31. Finału WOŚP ruszyły pełną parą. Jeśli aktywnie chcesz się włączyć w realizację finału, zgłoś się do nas na nasz e-mail: sztab@wosp-frankfurt.de. Trwa rejestracja wolontariuszy na <http://iwolontariusz.wosp.org.pl>. Czekamy również na sponsorów, darczyńców oraz chętnych do przyjęcia skarbon stacjonarnych (firmy i instytucje). Informacje o nas znajdziecie na stronie Facebook: Wosp Darmstadt-Frankfurt.

Karolina

Robert J. WAZ

FINANZ- und VERSICHERUNGSMAKLER

Nr licencji: D-QVLT-F5KPK-41, IHK-Frankfurt am Main

UBEZPIECZENIA od A do Z, KREDYTY, LEASING

Mobil: 0176 656 323 34, T: 06151/353 55 43

waz@fsdarmstadt.de

Pelarstr. 21a, 64720 Michelstadt

Samotność na emigracji

Samotność w psychologii często definiowana jest jako subiektywne, bardzo nieprzyjemne, wręcz bolesne uczucie, które powstaje wskutek braku satysfakcjonujących i pozytywnych relacji z drugim człowiekiem. Czasem może być i tak, że człowiek mimo innych ludzi wokół również tę samotność dotkliwie odczuwa. Dlatego ważne są relacje, w których czujemy się rozumiani, zauważani, traktowani po partnersku. To te, w których zarówno dajemy, jak i otrzymujemy – i te, w których możemy dzielić się z drugą osobą trudami życia codziennego.

DLACZEGO NA EMIGRACJI CZUJEMY SIĘ BARDZIEJ SAMOTNI?

Mimo że każdy mieszkaniec kuli ziemskiej w pewnych sytuacjach odczuwa samotność, na emigracji to uczucie towarzyszy nam zdecydowanie częściej i może być znacznie silniejsze. Wynika to z różnych powodów, m.in.:

- rozłąka z bliskimi i poczucie, że z czasem przestają o nas pamiętać,
- obce miejsce, inna kultura i zwyczaje,
- bariera językowa, która zwłaszcza na początku uniemożliwia nam zawieranie nowych przyjaźni i kontaktów,
- lęk przed odrzuceniem,
- brak poczucia przynależności do większej wspólnoty,
- brak lub ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym,
- brak zaufania do lokalnej ludności,
- praca od rana do wieczora i brak czasu na realizację swoich pasji/zainteresowań,
- lub zupełnie odwrotne, brak pracy i całkowite pochłonięcie obowiązkami domowymi i opieką nad dziećmi,
- nasze przeszłe doświadczenia i osobowość.

To tylko niektóre z możliwych przyczyn poczucia osamotnienia, bo ilu nas – emigrantów – na świecie, tyle różnych historii. Nad każdą z nich warto się pochylić i zająć opieką.

JAK SOBIE Z SAMOTNOŚCIĄ PORADZIĆ?

Samotność sama w sobie nie jest zła, a wręcz przeciwnie, może nas motywować do zawierania nowych znajomości. Niestety, czasem łatwiej powiedzieć niż zrobić. Mimo trudów warto próbować pokonywać swoje ograniczenia, bo długotrwałe życie w poczuciu osamotnienia może nieść ze sobą zagrożenie w postaci trudności natury psychicznej, np. depresji

czy uzależnienia. Jakich działań możemy się podjąć, żeby pomóc sobie i nowym znajomościom? Skupić się na rzeczach, na które mamy wpływ i działać. Oto kilka propozycji odnośnie tego, jak nie zatracić się w samotności:

- utrzymywanie kontaktu z rodziną i bliskimi, którzy zostali w Polsce,
- nauka języka,
- otwarcie się na nowe znajomości,
- zapoznanie się z nowym miejscem, zainteresowanie jego kulturą i historią,
- odnalezienie innych rodaków, z którymi możemy podzielić się naszymi doświadczeniami lub poprosić o pomoc,
- znalezienie czasu na rozwój swoich pasji i zainteresowań,
- uczęszczanie na różnego rodzaju aktywności/warsztaty/szkolenia, które oferują nam lokalne instytucje,
- w przypadku trudności z nawiązaniem nowych znajomości – skorzystanie z pomocy psychologa i wzmocnienie swoich kompetencji społecznych.

W chwilach smutku i wątplenia oraz przytłaczających emocji warto rozmawiać z bliskimi i szukać profesjonalnej pomocy, zanim trudności zaczną się nawarstwiać. Poprzez udawanie, że „wszystko jest OK” i tłumienie emocji raczej sobie nie pomożemy, a możemy tylko zaskodzić, zwłaszcza jeśli samotność zacznie przerażać się w stan przewlekły.

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

Pisząc ten artykuł, mam świadomość, że przed nami, Polakami, ważne, a być może najważniejsze dla nas święto w roku – Boże Narodzenie. Święto, które zazwyczaj kojarzy się nam z czasem spędzonym wśród najbliższych, wśród rodziny. Z tego powodu, nawet jeśli zwykliśmy przyzwyczajać się, a może i całkiem nieźle radzić sobie w naszym emigracyjnym życiu, w naszych emocjach może na nowo zagościć poczucie samotności. A jeśli to nasze pierwsze miesiące czy lata spędzone za granicą, może się ono nasilić.

W tym czasie wielu z nas decyduje się na pobyt w Polsce, jednak nie wszyscy mogą

sobie na to pozwolić. Jak zatem cieszyć się świętami na emigracji? Oto kilka wskazówek:

- zastanów się, jakie tradycje z domu rodzinnego chcesz dalej kultywować, a z których chcesz zrezygnować – być może to pierwsza okazja w życiu, by zrobić święta na własnych zasadach;
- śpiewaj lub włącz kolędy, jeśli to zawsze sprawiało Ci radość;
- obejrzyj kultowe filmy;
- przygotuj ulubione potrawy lub zaopatr się w tradycyjne smakołyki w pobliskim „polskim sklepie”;
- otwórz się również na nowe i weź udział w lokalnych wydarzeniach, może któraś z nowych tradycji wyda Ci się wyjątkowo interesująca;
- sprawdź, czy w pobliżu nie ma wydarzeń dedykowanych Polonii na obczyźnie, być może organizowane są polskie pasterki w okolicznych kościołach.

Jeśli jest Ci ciężko, to rozmawiaj z bliskimi o swoich uczuciach, powiedz im, że tęsknisz i płacz, jeśli tego potrzebujesz – łzy to świetny regulator emocji. Izolowanie się i zostawianie z rozterkami samemu nie jest dobrym rozwiązaniem. Dbajmy o siebie, o swoje emocje i wartościowe relacje, żeby móc cieszyć się dobrym zdrowiem psychicznym, które jest równie ważne jak nasza fizyczność.

WYZWANIE DLA CZYTELNIKA

Żeby artykuł niósł ze sobą nie tylko wiedzę, ale również realne zmiany w życiu codziennym, proponuję Ci, drogi Czytelniku, realizację pewnego wyzwania, które może być pierwszym krokiem do przełamania Twojej samotności.

1. Zastanów się co sprawia, że czujesz się samotny? Możesz zrobić listę Twoich indywidualnych czynników.
2. Wybierz ten, który wydaje się najprostszym do zmiany i ułóż plan realizacji.

Przykład:

Jeżeli w Twoim przypadku jedną z trudności do zdobycia nowych znajomości jest język, to może najłatwiejszym krokiem okaże się krótka konwersacja w języku obcym ze sprzedawczynią z pobliskiego sklepu na temat pogody. A jeśli nie czujesz się na siłach pod względem językowym, to może pomocnym będzie zamieszczenie ogłoszenia z propozycją wyjścia na spacer lub kawę w grupie, która zrzesza rodaków z okolicy?

3. Pamiętaj, aby na początku wybierać najprostsze rzeczy do zmiany i nagradzać się za każdy najmniejszy nawet krok do przodu.

Wielka woda – wielki sukces?

Niespodziewanie netflixowy serial *Wielka woda* to pierwsza polska produkcja na tej platformie, która bardzo dobrze poradziła sobie również za granicą. W październiku tytuł trafił do netflixowego Top 10 aż w 78 krajach! Czy słusznie?

Produkcja wyreżyserowana przez Jana Holoubka zabiera nas do lipca 1997 roku i Powodzi Tysiąclecia we Wrocławiu. To jednak nie tylko opowieść o tym tragicznym lecie, ale przede wszystkim bardzo dobrze nakręcony serial. Tak naprawdę mamy tutaj dwie opowieści bardzo umiejętnie ze sobą splecione. Jedną osi są prywatne historie bohaterów i bagaż ich doświadczeń, wystawione na próbę przez nadchodzącą wodę. Historie bohaterów zająć postać Jaśminy Tremer – hydrolożki z burzliwą historią, która wraca do rodzinnego miasta, by zmierzyć się z nadciągającym kataklizmem oraz swoimi demonami z przeszłości. Tłem jest tytułowa powódź, która z jednej strony jest wątkiem samym w sobie, ale też twórcy umiejętnie wykorzystują ją do nadawania tempa i budowania nastroju w przedstawianiu losów bohaterów. Świetnie przedstawiono atmosferę tamtych dni – czy szerzej, lat 90. w Polsce. Obserwujemy więc niekompetencję rządzących, brak zaufania społecznego do władzy, wyniki lat

zaniechań. Należy zaznaczyć, że nie jest to dokument – wiele wydarzeń jest jedynie inspirowanych faktycznymi wydarzeniami, co jednak niczem nie umniejsza. Za to dostajemy tu naprawdę dobrze zrealizowany serial katastroficzny z wyśmienitą scenografią i ciekawie rozpiętymi, wyrazistymi bohaterami. Fabuła jest urozmaicona wieloma pobocznymi wątkami, które jednak są wyważone i nie przeszkadzają w skupieniu się na głównych wątkach.

Czy warto obejrzeć ten serial? Jak najbardziej. Polecam chociażby sprawdzić, bo mamy do czynienia z nową jakością w polskiej kinematografii, a jeśli ktoś jeszcze pamięta rok 1997, jest to wręcz pozycja obowiązkowa, bo niesie ze sobą solidną dawkę nostalgii. Właściwie jedynym mankamentem jest poczucie, że czasami twórcy na siłę wprowadzają zbyt dużo dramaturgii, ale to uczucie nie towarzyszy widzowi przez większość czasu. Sam złapałem się na tym, że miałem tylko obejrzeć jeden odcinek przed snem, a skończyło się na obejrzeniu wszystkich sześciu. **Mateusz Smolka**

Specjalista chorób kobiecych
i położnictwa

Jolanta Mross

Feldbergstraße 55
61440 Oberursel
Tel. 06171-53008

www.frauenaerztinmross.de

Specjalista chorób wewnętrznych
i medycyny naturalnej

Marian Mross

Unterortstraße 9-11
65760 Eschborn
Tel. 06196-41999

www.internistmross.de

**Obsługa
w języku
polskim!**

Zajrzyj na naszą nową stronę
WWW.AUTO-BAKALARCZYK.DE

Znajdziesz nas przy:

Backstarsse 9,
63069 Offenbach am Main

Kontakt:

tel. 069/45006015
mobil: 01783341988

TWÓJ SAMOCHÓD TO NASZA SPECJALNOŚĆ!

AUTO-SERVICE

KRZYSZTOF BAKALARCZYK

NASZE USŁUGI:

- diagnostyka komputerowa wszystkich modeli aut
- przeglądy sezonowe
- naprawy bieżące
- serwis klimatyzacji wszystkich marek certyfikowanymi urządzeniami
- zbieżność i wymiana kół
- wymiana opon z kodowaniem wentyli
- TÜV
- przegląd oświetlenia żarówki GRATIS (oprócz ksenonowych)
- autoholowanie.

CZERWONA SZPIŁKA
PUNKT
PRZYJAZNY
POLAKOM
WWW.PPINF.DE

TARGI KSIĄŻKI FRANKFURT

Na stoisku Frankfurckiej Rady Obcokrajowców: Małgorzata Urszula Laska

Na tegorocznych Targach Książki (19–23 października) pierwszy raz w historii swoje stoisko miała **Frankfurcka Rada Obcokrajowców** *Kommunale Ausländerinnen- und Ausländervertretung (KAV)*. Pod hasłem „Literatura czyni politykę” przedstawiono na tych największych targach książki w świecie mieszkające w Niemczech obcojęzyczne autorki i autorów. Polonijna lista „Dialoginitiative”, reprezentowana przez Barbarę Lange, zaprosiła do współpracy i wzięcia udziału w projekcie znaną wśród tutejszej Polonii **kurpiowsko-frankfurcką pisarkę Małgorzatę Urszulę Laskę**. Stoisko KAV w hali nr 4, niedaleko stoiska krakowskiego Instytutu Książki, oficjalnie otworzyła swoim przemówieniem burmistrzini Frankfurtu dr Nargess Eskandari-Grünberg.

Pani Małgorzata pochodzi z Kurpi, ale od dawna mieszka we Frankfurcie.

Małgorzata U. Laska z burmistrzini Frankfurtu panią Nargess Eskandari-Grünberg i Barbarą Lange (Rada Obcokrajowców Frankfurt) na stoisku Targów Książki

Jest częstym gościem w Polsce, na licznych spotkaniach autorskich i projektach promocji czytelnictwa. Współpracuje z **Wydawnictwem Literackim Białe Pióro**. Zaangażowana na rzecz lokalnej społeczności pani Laska często gości na polonijnych wydarzeniach, opowiadając o swojej twórczości. Ostatnio uczestniczyła w pikniku Daj Znak z okazji akcji Sprzątania Świata na Lohrbergu (Frankfurt, 17 września).

Twórczość autorki obejmuje pozycje zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Podczas targów książki te miały możliwość dotrzeć do szerokiego, międzynarodowego grona wydawców i odwiedzających, a pani Małgorzata w wywiadach, odczytach i dyskusjach stała się częścią „międzynarodowego literackiego głosu Frankfurtu”.

Barbara Lange

FRANKFURT Z JĘZYKIEM POLSKIM OD ŻŁOBKA DO MATURY

Przedszkole i żłobek Polanka przedstawiają się na posiedzeniu plenarnym frankfurckiej Rady Obcokrajowców

Na wrześniowym posiedzeniu plenarnym **Frankfurckiej Rady Obcokrajowców** (*Kommunale Ausländerinnen- und Ausländervertretung – KAV*, 26 września) kierownictwo polsko-niemieckiego żłobka i przedszkola Polanka (**Ewa Zró-**

dlewska-Banachowicz i Karolina Sikora) przedstawiło historię powstania oraz struktury działania tej finansowanej w całości z komunalnych środków publicznych placówki. Barbara Lange z polonijnej listy „Dialoginitiative” wnioskuje o zaproszenie Polanki jako modelowego przykładu udanej kooperacji inicjatywy rodzicielskiej i władz miejskich na rzecz wielojęzycznego wychowania dzieci.

W swoim referacie pani Zródlewska-Banachowicz i pani Sikora naświetliły wieloletnią drogę od czysto rodzicielskiej pracy społecznej do utworzenia i prowadzenia profesjonalnej publicznej **instytucji wychowującej i kształcącej kilkudziesięcioro dzieci**. W rundzie pytań i w rozmowach po spotkaniu osoby reprezentujące około 20 różnych społeczności mogły uzyskać cenne wskazówki dla promowania wielojęzyczności w swoich grupach językowych. Dla działającego na rzecz antydyskryminacji gremium Rady Obcokrajowców ważnym stwierdzeniem była uwaga prelegentek, że we Frankfurcie ciągle jeszcze zdarza się **odradzanie rodzicom wychowania wielojęzycznego i rozróżnia się „lepsze” i „gorsze” języki obce**.

Przy tej okazji warto zauważyć, że Frankfurt to pierwsze miasto w Hesji, w którym dzieci mogą się wychowywać i kształcić z udziałem języka polskiego od żłobka, przez przedszkole, szkołę podstawową, aż do matury – łącznie z oceną na świadectwie maturalnym. Pytania w tej sprawie można kierować do Barbary Lange na adres: blange@dajznak.blog.

Stomatolog w Eschborn
Beata Korus

Nasze usługi:

- Profesjonalne czyszczenie i wybielanie zębów.
- Licówki porcelanowe, korony ceramiczne.
- Bezbólowe leczenie kanałowe.
- Leczenie i profilaktyka u dzieci.
- Wypełnienia kompozytowe światłoutwardzalne.
- Nakładki zgryzowe relaksacyjne.
- Nakładki przeciw chrapaniu.

www.zahnarztpraxis-korus.de
zahnarzt@praxis-korus.de
 ☎ 06196 - 9695848

S&G Inkasso
Polsko-Niemieckie Biuro Inkasso w Kolonii

- ✓ Skuteczne odzyskiwanie roszczeń w Niemczech – bez opłat wstępnych
- ✓ Prowadzimy windykację przedsądową (Mahnung), sądowe postępowanie upominawcze (Mahnverfahren), jak również postępowanie egzekucyjne (Zwangsvollstreckung) – klient ponosi ew. opłaty sądowe lub komornicze
- ✓ **Hansaring 88, 50670 Köln / Tel. 0049-177-412-33-22 / info@sg-inkasso.de**

Bayreuth – miasto stworzone przez kobietę!

Bawaria to bez wątpienia najchętniej wybierany kierunek podróży przez Polaków, zaraz po Berlinie. Bez względu na to, czy wybór padnie na północ, południe, wschód lub zachód, w każdej części znajdzie się coś ciekawego! Ostatnio dotarłam na północny wschód Bawarii, tuż przy granicy z Czechami – do Bayreuth. To dziesiąte pod względem wielkości miasto w tym kraju związkowym, szczególnie dobrze znane absolwentom filologii niemieckiej. Dotarły mnie wieści, że miasto to jest często podawane za przykład wspólnie spuścizny kulturalnej. Co się w nim takiego wydarzyło? Już opowiadam!

Jak na niemieckie standardy, pierwsze wzmianki o Bayreuth pojawiają się dość późno, bo dopiero w XII wieku. Przez kolejne 600 lat mało kto słyszał o tym miejscu, aż trafiła tu córka króla pruskiego Fryderyka Wilhelma I i siostra późniejszego króla Fryderyka II Wielkiego. Dlaczego tak wysoko urodzona dama znalazła się w tak mało znaczącym miejscu? Za karę. Jak na tamte czasy Fryderyka Zofia Wilhelmina Pruska była już starą panną i unikała zamążpójścia jak ognia. W końcu jednak i na nią przysłała pora, a jej ojciec mógł wreszcie zawiązać sojusz w tej części Niemiec.

Bayreuth było dla Wilhelminy „końcem świata”. Z wielkiej metropolii została odesłana na prowincję. Otrzymała tutaj pałac w ramach prezentu ślubnego, który natychmiast zaczęła urządzać po swojemu. W ten sposób obecnego wyglądu nabrał Eremitage – dawny pałac myśliwski będący nieco poza ścisłym centrum, z przepięknymi ogrodami i fontannami. Jednak największym dziełem Wilhelminy została Opera Margrabiów! To drewniane dzieło sztuki, którego budowa trwała cztery lata. Wszystko z okazji zamążpójścia jedynej córki Wilhelminy. Wydarzenie to miało miejsce w 1748 roku, a dwa lata później dokończono jeszcze budowę fasady zewnętrznej. Dziś wnętrza opery można zobaczyć za 6 euro. W 2012 roku obiekt trafił na listę UNESCO.

Ostatnim dziełem Wilhelminy była budowa nowej rezydencji w centrum miasta. Poprzednia, w przekonaniu Wilhelminy już na dodatek stara i niespełniająca ówczesnych standardów, spłonęła. Niektórzy twierdzą nawet, że to nie przypadek. Niestety, Wilhelmina nie doczekała końca budowy Nowego Zamku (Neues Schloss), zmarła w 1758 roku. Dziś możemy podziwiać jej zdolności dekoratorskie, gdyż większość wnętrz w zamku urządziła sama. Wśród nich piękna Sala Palmowa, którą można też zobaczyć w najnowszym serialu Netflix – *Sissi*.

Do zamku przylega też Włoski Pałacyk, nazywany też Żółtym Zameczkiem lub Pałacem Kobięcym, który był prezentem dla drugiej żony Margrabiego. Jego wnętrza są dość zaskakujące! Można tu zobaczyć najmodniejsze odcienie pastelów, a na ścianach podziwiać kwiatowe stiuki.

Eremitage

Opera Margrabiów

Wnętrze Włoskiego Pałacyku

I na tym historia Bayreuth mogłaby się zakończyć, ale w XIX wieku do miasta przyjeżdża jeden z najsłynniejszych dziś w Niemczech kompozytorów, Richard Wagner. Szuka opery, w której może wystawić swoją sztukę, więc zagląda do Opery Margrabiów. No ale jak tu wystawić średniowieczny epos w barokowym przepychu? Wtedy pada nieoczekiwana propozycja od władarzy miasta: „Zbuduj Pan sobie własną operę! My damy Panu ziemię, a Pan robi resztę”. W ten sposób powstała jedyna na świecie opera wybudowana przez kompozytora.

Operę można zwiedzać z przewodnikiem, choć nie należy ona do najpiękniejszych obiektów tego typu. To prosta i surowa budowla, mogąca się pochwalić genialną akustyką. Co roku ściągają tłumy z najróżniejszych zakątków świata za sprawą festiwalu wagnerowskiego. Dopuszczonych jest 10 oper Wagnera – jest

to zalecenie od samego kompozytora, którego rodzina kompozytora przestrzega do dziś. Pamięć o Wagnerze pielęgnuje także wystawa w Muzeum Wagnera oraz dom, w którym mieszkał. Warto odwiedzić miejsca poświęcone kompozytorowi.

Karolina Zadrożna

Autorka bloga Womenofpoland.pl, którego prowadzi ze swoim chłopakiem, oraz przewodników wydawnictwa Pascal po Niemczech, Berlinie i Malmo. Mieszkała na południu Szwecji, w Monachium, w Lipsku, we Frankfurcie nad Menem, a teraz zdaje się, że osiadła na dłużej w Bad Homburgu vor der Höhe. Uwielbia pływać, dlatego ma nadzieję zamieszkać kiedyś nad morzem. Tymczasem rozkoszuje się widokami winnic, których nie brakuje w pobliskich rejonach. Z przyjemnością odwiedza też zamki i urokliwe miasteczka. W podróży szuka przede wszystkim niezwykłych krajobrazów i architektonicznych perełek. Ma ogromną słabość do muru pruskiego, dlatego wybrała Hesję na swoje miejsce zamieszkania.

Europejski Bank Centralny

– kapitan drużyny 19 banków strefy euro

Europejski Bank Centralny (EBC) jest bankiem centralnym strefy euro. Zatrudnia ponad 3500 pracowników i służy ponad 340 milionom obywateli w Europie, utrzymując stabilny poziom cen i dbając o bezpieczeństwo banków. O tym, jak funkcjonuje Bank Centralny i jakich specjalistów do pracy poszukuje, opowie Wiktor Krzyżanowski, który od 2005 roku pracuje we frankfurckiej centrali banku.

Wiktor Krzyżanowski

„TM”: Panie Wiktorze, jak trafił Pan do EBC i czym Pan się obecnie zajmuje?

WIKTOR KRZYŻANOWSKI: – W momencie, kiedy Polska wchodziła do Unii Europejskiej, Europejski Bank Centralny poszukiwał rzeczników prasowych z nowych krajów członkowskich. Aplikowałem na jedno z takich stanowisk i zostałem przyjęty. Drugą osobą, która otrzymała podobną posadę, była koleżanka z Węgier. Od 2005 do 2015 roku byłem rzecznikiem prasowym, a obecnie zajmuję się koordynacją prac i budowaniem relacji pomiędzy szefami departamentów komunikacji oraz osobami odpowiedzialnymi za komunikację społeczną w krajowych bankach centralnych Unii Europejskiej, w ramach tak zwanego komitetu komunikacji.

Czy w Europejskim Banku Centralnym pracuje wielu Polaków?

– W tej chwili szacuję, że w EBC pracuje około 200 osób pochodzących z Polski. Nie jest to zbyt dużo, ale odzwierciedla to fakt, że Polska nie weszła do strefy euro.

Jakich fachowców potrzebujecie i w jaki sposób można zgłosić się do pracy w EBC?

– Jeśli chodzi o fachowców, to zatrudniamy głównie ekonomistów, w wielu specjalizacjach. Mamy wielu statystyków, badaczy zajmujących się sprawdzaniem nowych teorii, ekonomistów zajmujących się stosunkami międzynarodowymi. Posiadamy też duży dział IT, zatrudniający wielu informatyków, dział kadr i dość sporą administrację. Jak widać, gama ofert jest spora, a jeśli chodzi o aplikowanie, to Bank ma stronę internetową, na której każde ogłoszenie jest publikowane. Polecam osobom zainteresowanym, by śledzić tę stronę i aplikować, jeśli spełniają wymagane kryteria.

Europejski Bank Centralny odpowiada chyba także za produkcję gotówki?

– Tak. O ile wydaje się, że gotówka jest już odchodzącym narzędziem płatniczym, to nadal stanowi ona znaczący element zarówno naszej pracy, jak i obrotu ekonomicznego. Posiadamy dział banknotów, ponieważ za produkcję monet odpowiadają poszczególne ministerstwa finansów i według starego europejskiego zwyczaju biją je mennice państwowe. My zajmujemy się banknotami. Jest to proces scentralizowany, jeśli chodzi o projektowanie, zabezpieczenia – i zdecentralizowany, jeśli chodzi o produkcję. W strefie euro działa kilkanaście drukarni produkujących banknoty, a chodzi w tym przypadku o to, by nie wozić pieniędzy po całej Europie.

Na czym polega polityka pieniężna EBC? Jakie możliwości posiadacie, by skutecznie dbać o stabilność finansową?

– Struktura bankowości centralnej w strefie euro jest szczególna: nie zlikwidowano banków centralnych w krajach, które weszły do strefy euro. Przeniesiono jedynie odpowiedzialność za politykę pieniężną, czyli decyzje dotyczące stóp procentowych, na poziom europejski. Mamy więc tak zwany Eurosystem, składający się z Europejskiego Banku Centralnego i 19 – a wkrótce 20 – krajowych banków centralnych w strefie euro, które operują w poszczególnych krajach, posiadających własne systemy prawne. Kraje prowadzą własny obrót papierami wartościowymi, posiadają własne systemy bankowe. Ciężko byłoby wdrażać jednolitą politykę pieniężną, bez tak silnego „przedstawicielstwa” i partnera w krajach członkowskich. W ten sposób, mimo że Rada Prezesów EBC podejmuje decyzję o stopach procentowych w całej strefie euro, to implementacja, czyli operacje rynkowe w poszczególnych krajach, są wykonywane w kontekście

narodowym, przez poszczególne banki krajowe. Zadaniem EBC nie jest zarządzanie, a bardziej koordynacja pracy banków narodowych. Jak to mawiał były prezes EBC, jesteśmy takim „kapitanem drużyny”. Jeśli chodzi o współpracę z bankami krajowymi spoza strefy euro, to jest ona bardziej luźna. Kraje takie jak np. Polska prowadzą własną politykę pieniężną, ale uczestniczą we wspólnym zbieraniu i przekazywaniu danych statystycznych. Istnieje także współpraca w nadzorze ostrożnościowym, który powstał po niedawnym kryzysie bankowym. Okazało się bowiem, że nie wystarczy patrzeć tylko na pojedyncze banki, ale trzeba obserwować cały system. Wtedy to powstała wspólna Europejska Rada Ryzyka Systemowego, gdzie również zasiadają przedstawiciele z Polski. Jak już wspominałem, głównym narzędziem regulacji EBC są stopy procentowe. System finansowania gospodarki jest oparty na kredytach i depozytach bankowych. Regulując cenę pieniądza poprzez stopy procentowe, możemy decydować o tym, czy na rynku jest trochę mniej, czy trochę więcej pieniędzy, czy banki komercyjne będą udzielać więcej, czy mniej kredytów. W ten sposób dbamy o procesy inflacyjne. W zasadzie 80% działalności banku centralnego polega na przewidywaniu, jak się będzie w przyszłości zachowywać gospodarka, aby utrzymać właściwy poziom stóp procentowych, po to aby inflacja nie spadała poniżej zera i aby nie rosła do zbyt wysokich poziomów. W ostatnich latach mieliśmy do czynienia z problemem, by odkleić inflację od zera. Mogła ona trwale spaść poniżej zera, przeradzając się w deflację, co jest bardzo szkodliwe dla gospodarki. Banki centralne starały się więc pobudzić popyt i ilość pieniędzy na rynku poprzez skupowanie aktywów. To zaczęło funkcjonować i było tak do lutego tego roku, czyli do momentu, gdy nasz świat się radykalnie zmienił.

Jakie są Pana zdaniem zalety, a jakie wady posiadania euro jako wspólnej waluty?

– Zalety są w tym przypadku bardzo oczywiste. Dla każdego z nas proces wymiany walut podczas podróży jest dość uciążliwy. Z punktu widzenia przedsiębiorców i ludzi planujących długoterminowo wahania związane z wymianą walut są jeszcze bardziej ryzykowne. Ma to ogromną wagę zwłaszcza przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Dzięki jednolitej walucie mamy także przejrzystość rynku. To znaczy, że od razu znamy wartość produktu w danym kraju. Na przestrzeni lat zauważyliśmy jednak, że moment wprowadzenia euro w danym kraju musi

Spotkanie Komitetu Komunikacji EBC, w którego skład wchodzi eksperci z banków centralnych i instytucji nadzoru bankowego z wszystkich krajów Unii Europejskiej. Odbyło się ono we wrześniu 2022 roku w Zagrzebiu, w związku z planowanym wejściem Chorwacji do strefy euro. Sekretarzem tego komitetu jest Polak, Wiktor Krzyżanowski.

być dobrze wybrany, aby nie prowadził do spekulacji cenowych. Wzrost cen był bardziej widoczny na początku wprowadzenia waluty euro. Ostatnio, kiedy euro wprowadzono na Słowacji czy w Słowenii, ten efekt nie był już tak widoczny. Ważne jest też osiągnięcie odpowiedniej konwergencji danego kraju. Chodzi o to, by gospodarka danego kraju rozwijała się w rytm strefy euro. Ważnym aspektem jest też cel polityczny, aby wspólna waluta jednociżyła Europejczyków. Kraje nieposiadające wspólnej waluty znajdują się na innym poziomie integracji.

Przyzna Pan, że obecna sytuacja panująca na rynku finansowym nie jest zbyt zadowalająca. Jakie są Pana zdaniem przyczyny tak wysokiej inflacji? Wojna? Pandemia? A może problemy gospodarcze?

– Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego mówi w sposób jednoznaczny, że główną przyczyną aktualnego impulsu inflacyjnego jest wzrost cen energii. Jest to szok zewnętrzny wypuklony faktem, że ostatnio inflacja była na bardzo niskim poziomie. Niestety bank centralny, także EBC, nie ma wpływu na tego typu nagły wzrost cen, może jedynie minimalizować skutki. Dlatego szefowie banków centralnych strefy euro głowią się właśnie, co zrobić, żeby nie przełożyło się to na długotrwały proces inflacyjny. Na szczęście w Europie nie mamy wciąż do czynienia z przegrzaniem gospodarki. Tym właśnie różnimy się od bardziej elastycznej gospodarki amerykańskiej, gdzie istnieje aktualnie bardzo wysoki poziom zatrudnienia. Powoduje to bardzo silną presję płacową oraz wzrost konsumpcji.

Jak długo Pana zdaniem będzie jeszcze rosło oprocentowanie kredytów w Niemczech? Czy spadną one kiedyś znów do poziomu poniżej 1%?

– To oczywiście są decyzje Rady Prezesów EBC. Powtarzając ich słowa, trzeba przyznać, że stopy procentowe w najbliższym czasie będą jeszcze rosły, aby osiągnąć taki

pułap, który nie pozwoli na trwały wzrost inflacji. Nie wiemy, do jakiego pułapu będą rosły. Inflacja w strefie euro jest nadal niższa niż w innych krajach. Mamy więc nadzieję, że ten wzrost nie będzie musiał być tak wysoki. Jednocześnie Rada Prezesów EBC jasno dała do zrozumienia, że sytuacja, z którą mieliśmy do czynienia przez ostatnich kilka lat, gdzie inflacja i stopy procentowe były bardzo niskie, była sytuacją niekorzystną. Dlatego też Rada Prezesów zmieniła swoją strategię, która kiedyś była definiowana poziomem inflacji poniżej 2%. Obecnie inflacja cel inflacyjny wynosi dokładnie 2%. To znaczy, że EBC w przyszłości nie będzie chciał, aby inflacja spadała poniżej tego poziomu. Co za tym idzie, także stopy procentowe

nie osiągną raczej tak niskiego pułapu, jaki znamy z niedalekiej przeszłości.

Na zakończenie, czy praca w EBC sprawia Panu przyjemność?

– Tak. Z uwagi na pełnioną funkcję jestem blisko procesów decyzyjnych oraz przy tłumaczeniu tych procesów mediom i społeczeństwu. Czuję odpowiedzialność za każde słowo, ale jednocześnie czuję też satysfakcję z uczestnictwa w tych procesach. Osoby rozpoczynające u nas pracę najczęściej pozostają już na zawsze w EBC, ponieważ bank stara się wyjść naprzeciw ich chęciom rozwoju i potrzebom. Dlatego zachęcam, by osoby zainteresowane pracą w tej branży zaglądały na naszą stronę internetową.

Rozmawiał **Michał Kochański**

**STRACIŁEŚ PRAWO JAZDY?
CHCESZ JE JAK NAJSZYBCIEJ ODZYSKAĆ?**

Przygotowanie do MPU (Idiotentest) w j. polskim lub niemieckim
Bezpłatna konsultacja, 100% zdawalności

mgr psychologii Małgorzata Voelkel
e-mail: margaretavoelkel@aol.de, www.mpu-in-berlin.de

Tel.: 0152 33 578752

Christine Jolanta Brendler
Buchhaltungsservice UG
Księgowość i naliczanie poborów
Wszystkie porady w języku polskim

Rödelheimer Landstr. 75-85
Zimmer 309
60487 Frankfurt-Rödelheim

Tel.: 069-97947555
Fax: 069-97947556
Mobil: 0174-3243121
E-mail: brendler.wbb@t-online.de
www: biuro-rachunkowe-frankfurt.de

Senatorzy RP na kortach w Darmstadt

Tegoroczny turniej tenisowy PolenCup był wyjątkowy. Na zaproszenie organizatorów, grupy polonijnej Darmstadt.PL oraz redakcji magazynu „Twoje Miasto” swój udział w rozgrywkach zadeklarowało czterech Senatorów RP: Paweł Arndt, Jacek Bury, Władysław Komarnicki oraz Wojciech Ziemniak. Gośćmi honorowymi turnieju byli również konsul Marcin Król oraz Klaudyna Droske, kierowniczka Biura Polonii, którzy dotarli do nas z Berlina.

W piątek 23 września przedstawiciele Senatu RP zwiedzili Niemiecki Instytut Spraw Polskich (DPI) i wraz z przewodnikiem Stanisławem Kubalokiem poznali ciekawe zakątki oraz historię miasta Darmstadt. Wieczorem redakcja „Twojego Miasta”, przy wsparciu Sławomira Hellera, właściciela firmy Heller Ingenieurgesellschaft, zorganizowała spotkanie z przedstawicielami organizacji polonijnych z Darmstadt, Frankfurtu, Mannheim i Hanau. Na spotkanie przybyli reprezentanci Konsulatu Generalnego w Kolonii: konsul Jacek Biegała, attaché ds. współpracy z Polską i Polakami za Granicą Jan Krzymowski oraz Jolanta Laskowska z Referatu Polonijnego KG w Kolonii.

Duże wrażenie na senatorach wzbudziła różnorodność i zaangażowanie

Fot. Michał Kochański

Dialog to fundament dobrej współpracy. Spotkanie organizacji polonijnych z Senatorami RP, przedstawicielami Konsulatu Generalnego w Kolonii oraz kierowniczką Biura Polonii w Berlinie.

stowarzyszeń działających na rzecz nauki języka polskiego, kultury, jak i w sferze polityczno-społecznej oraz medialnej. Podczas spotkania został wysunięty postulat stworzenia polonijnej grupy roboczej, składającej się z 1-2 przedstawicieli niemieckich krajów związkowych, którzy mogliby regularnie rozmawiać z wybranymi przedstawicielami Senatu o potrzebach i działaniach Polaków mieszkających w Niemczech. Byłby to klarowny, demokratyczny i bardziej dostępny organ, budujący dobre relacje pomiędzy Polakami za granicą a odpowiedzialnymi za Polskę organami władzy RP. Dyskusja była kontynuowana również podczas wspólnej kolacji.

W sobotę natomiast reprezentacja Senatu dzielnie stawiała czoła lokalnym

tenisistom amatorom na kortach Blau-Gelb Darmstadt. Rozgrywki, jak co roku, przemieniły się w piknik rodzinny, gdzie goście przy kiełbasce mogli opowiedzieć przedstawicielom Senatu o swoim życiu w Niemczech oraz dowiedzieć się, jak wygląda praca w Senacie. Imprezę zakończyli senator Wojciech Ziemniak wraz z organizatorką Iwoną Stelter, wciągając uczestników do wspólnego poloneza.

W ten weekend sport połączył Polaków ponad regionami, a nawet ponad granicami – i kolejny raz pokazał, że fajnie jest być Polakiem w Darmstadt, w Warszawie, Frankfurtu czy Berlinie. Wola jedności i współpracy była największym zwycięzcą tegorocznego turnieju.

Michał Kochański

FOOD plus **POLSKI SKLEP, PRODUKTY Z POLSKI**
Sieć sklepów Food Plus oferuje szeroki wybór polskich produktów

KUPON 20% WEŹ KUPON NA ZAKUPY W SKLEPACH LEVERKUSEN, NETTETAL, DÜSSELDORF*
*nie dotyczy alkoholu i mleka początkowego dla dzieci
Kupon jednorazowy - ważny od 01.12.2022-28.02.2023

LEVERKUSEN BISMARCKSTRASSE 203, 51373   NETTETAL MARKTSTRASSE 21, 41334
DÜSSELDORF SCHWEIDNITZER STRASSE 40-44, 40231

Woda, lasy i Agnieszka Osiecka

O redakcyjnym spotkaniu nad Mozela słów kilka

Górzyste lasy, woda i dobre towarzystwo – czego chcieć więcej. Jak to czego? Wina! Dobrego, polskiego wina prosto z nad Mozeli.

CO, GDZIE, KIEDY I DLACZEGO

Na początek truizm, tudzież, jak mawiał klasyk, oczywista oczywistość. „Twoje Miasto” („TM”) ukazuje się w wielu zakątkach zachodnich Niemiec. Nie dziwi zatem, że i redakcja jest po nich rozsiada. Ma to tę zaletę, że dzięki temu jesteśmy blisko Was i spraw dla Was ważnych – od Koblenzji po Kolonię. Wadą natomiast jest to, że jako zespół rzadko się ze sobą widzimy. Wyjątki potwierdzają regułę (pozdrawiam sąsiada Michała!). Nie muszę chyba zatem dodawać, jak bardzo ucieszyło nas, że 10 i 11 września mogliśmy spędzić razem niesamowity weekend w Bad Bertrich, aby bliżej się poznać, wymienić pomysłami odnośnie naszego wspólnego dziecka (to o „TM”), a także, wspomaganymi wykwintnym winem z winnicy Andrzeja Greszty w Kröv (serdecznie pozdrawiamy Michałinę i Andrzeja!), wykazać się niebanalnym talentem wokalnym. Ale o tym może później.

O OKOLICY

W miejscach takich jak Bad Bertrich nie sposób nie wspomnieć, choćby symbolicznie, o przysłowiowych okolicznościach przyrody. Są one urzekające, istic widokówkowe i stale przypominają o tym, że to właśnie tu i nad Renem narodził się niemiecki romantyzm. Uwzględniając piękno okolicy, naprawdę trudno jest mieć co do tego jakiegokolwiek zastrzeżenia.

O SPOTKANIU

Wiem, że kiedy czytacie te słowa, jest już zima, a za oknem, mam nadzieję, leży śnieg – chociaż odrobinę! Dla mnie jednak opisywane wydarzenia rozegrały się dosłownie przed chwilą, bo tekst zacząłem pisać w głowie już w drodze powrotnej do domu.

Stwierdzić, że było fajnie, ciekawie, owocnie i inspirująco, to jak nic nie stwierdzić. Dodam zatem, że było po prostu rodzinie, bo od pierwszych minut naprawdę poczuliśmy się tak, jakbyśmy znali się od lat, często się spotykali i z jednej miski jedli. To w dzisiejszych czasach ma swoją wartość. Chyba nie przesadzę, pisząc, że wartość trudną do przecenienia.

O KORZYŚCIACH

Pomimo dość dobrego rozeznania w naszej rodzimej kulturze, w tym także tej śpiewanej, po sobotnim spontanicznym recitalu piosenek Agnieszki Osieckiej (inaczej nazwać tego nie wypada) stwier-

Fot. Michał Kochański

Po ciężkich dyskusjach redakcyjnych czas poznać urok doliny Mozeli! Renata, Iwona, Gosia i Sylwia poznają tajniki produkcji wina u Andrzeja Greszty.

dziłem, po pierwsze, że mam jednak spore braki do nadrobienia. Po drugie, przekonałem się (i nie tylko ja), że talent piosenkarski Małgosi i Reni ustępuje tylko ich talentom pisarskim. W tym miejscu powinienem chyba nadmienić, że nasz naczelny i organizator wypadu, Michał Kochański, również śpiewał. Muszę przyznać, bez zbędnego drażenia tematu, że bardzo się starał. Z tym że jestem chyba ostatnią osobą, która powinna rościć sobie prawo do oceny innych. Jeśli bowiem o śpiewanie chodzi, jestem kompletnym beztalenciem. Na nieszczęście mojej kabiny prysznicowej i domowników.

Piosenki Osieckiej to oczywiście nie jedyne korzyści, jakie wyniosłem z naszego weekendowego spotkania. Niemniej to właśnie one najbardziej utkwiły mi w pamięci.

Zresztą nie tylko ja, tudzież my, sporo wynieśliśmy ze wspólnie spędzonego czasu. Wy, nasze Czytelniczki i Czytelnicy, również na tym skorzystacie. Bo choć nie było Was wśród nas, odegraliście w naszym mityngu rolę niemal wodzą-

cą. Szukałem stosownej sposobności, aby płynnie przejść do podziękowań. Zdaje się, że właśnie ją znalazłem.

PODZIĘKOWANIA

Dziękując Michałowi, Renacie, Sylwii, Małgosi, Mateuszowi oraz Iwonie (w kolejności odpowiadającej temu, jak siedzieliśmy przy stole śniadaniowym), chciałbym w imieniu nas wszystkich podziękować przede wszystkim Wam, naszym Czytelnikom. Bez Was wszakże nie byłoby „TM”, a my, znając się wcześniej przeważnie z naszych tekstów, nie mogliśmy się osobiście przekonać, jak bardzo zgrani i udany zespół tworzymy.

Pięknie dziękuję zatem raz jeszcze, mówiąc: danke schön i merci.

Mam nadzieję, że nasze następne spotkanie, w jeszcze szerszym gronie, odbędzie się w mojej rodzinnej Kudowie-Zdroju. Wiem przecież, Kochany Zespole, że już nie możesz doczekać się Altanki Miłości.

To taki mały środowiskowy żarcik na zakończenie.

Bogumił Pałka

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

- Kosztorys naprawy po kolizji drogowej lub stłuczce
- Wycena wartości pojazdów dla urzędu np. skarbowego
- Porady techniczno-prawne

Dipl.-Ing. JERZY CHAREZA Ackermannstr. 43, 60326 Frankfurt

Tel.: 069 36 007 521
Mobil: 177 24 22 623

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

- Tłumaczenia dokumentów pisemne i ustne
- Tłumaczenia symultaniczne
- Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych np. MPU

E-Mail: chareza@t-online.de

Gumowe ucho

Jerzy Stuhr spowodował w Krakowie kolidującą drogową, potrącił motocyklistę. Zajście to nie byłoby warte tego tekstu, bo przecież takie rzeczy się zdarzają, ale jest właśnie jedno „ale”... Aktor, kierując autem marki Lexus, miał ok. 0,7 promila alkoholu we krwi. Stuhr uderzył w jadącego obok motocyklistę, po czym odjechał z miejsca. Aktor tłumaczy, że nie zauważył momentu zdarzenia, ale potem się zatrzymał i czekał na przyjazd policji. Cafe zdarzenie zarejestrowały kamery miejskiego monitoringu oraz urządzenie zamontowane na kasku motocyklisty. Stuhrowi odebrano prawo jazdy i pewnie wkrótce usłyszy on zarzuty dotyczące jazdy w stanie nietrzeźwości, za co może grozić do dwóch lat więzienia i wieloletni zakaz prowadzenia pojazdów. Jerzy Stuhr za pośrednictwem swojego syna opublikował na Facebooku oświadczenie, które zaczął od przeprosin, a kończąc, zdementował doniesienia medialne dotyczące próby ucieczki z miejsca zdarzenia. Aktor wytłumaczył także przyczynę pośpiechu – otóż spieszył się bardzo na ważne artystyczne spotkanie i dlatego zdecydował się wsiąść za kierownicę po paru kieliszkach wina. Czyżby zarobki tego wybitnego aktora (bo tego nie można panu Stuhrowi odmówić) były tak niskie, że nie stać go na taksówkę? Druga możliwość jest taka, że w Krakowie nie ma taksówek, a wyłącznie dorozżki, jak przystało na miasto poetów, malarzy... artystów.

Marcin Dorociński zagra w *Mission Impossible: Dead Reckoning* u boku samego Toma Cruise'a. Plotki na ten temat krążyły od pół roku, ale dopiero teraz, gdy wyrazili

na to zgodę producenci, aktor mógł tę informację potwierdzić. Dorociński to aktor niezwykle skromny, nie bywa na salonach, nie pozuje na ściankach, ale za to robi swoje, czyli tworzy w polskim kinie (i nie tylko) mnóstwo znakomych kreacji. Wśród nich tę najbardziej dramatyczną – męzczyzny poturbowanego przez wojnę w *Róży Wojciecha Smarzowskiego*. Mocną, kryjącą tajemnicę UB-eka, z którego wychodzi cała bezwzględność i chamstwo, zagrał w *Rewersie* Borysa Lankosza. Aktor zagrał w wielu filmach, trudno wymienić wszystkie znaczące role Dorocińskiego, ale *Mission Impossible* to już jest hollywoodzki szczyt. Trzeba pokonać wiele przeszkód i zachwyć swoim profesjonalizmem, by znaleźć się na planie takiej superprodukcji. Nic dziwnego, że Dorocińskiemu gratulują koleżanki i koledzy po fachu, a wśród nich Agata Kulesza, Maciej Stuhr, Michał Żebrowski czy nawet piłkarz Grzegorz Krychowiak, który wystąpił kiedyś w filmie *Druga połowa*. My również dołączamy się do gratulacji i czekamy na film. Premiera pierwszej części *Mission Impossible: Dead Reckoning* przewidziana jest na 14 lipca 2023, a druga część na 28 czerwca 2024 roku.

Lulajże, Jezuniu to jedna z najchętniej śpiewanych przez nas kołęd, ale jak się okazuje, śpiewa ją chętnie także najpopularniejszy niemiecki pop, piosenkarz Mark Forster. Publicznie zaśpiewał ją – i to po polsku – w 2017 roku w niemieckiej telewizji, w programie *Sing meinen Song – Das Weihnacht-*

skonzert. Jego wykonanie do łez wzruszyło pozostałych gości programu, choć jak sami mówili, nie zrozumieli ani jednego słowa. Kim jest Mark Forster i dlaczego udało się mu polską kołędą poruszyć niemieckich słuchaczy? Właściwie nazywa się on Mark Ćwiertnia, jego mama pochodzi z Warszawy, a ojciec jest Niemcem. Mark urodził się 11 stycznia 1984 roku w Winnweiler w Palatynacie. Początkowo komponował w Berlinie oprawy muzyczne dla telewizji. Jego talent odkrył najpopularniejszy niemiecki komik Kurt Krömer, który zaangażował go do swojego zespołu jako... polskiego pianistę. Grając z Krömerem, jednocześnie pisał własne piosenki. Już pierwsza, *Auf dem Weg*, stała się w 2012 roku hitem. Także następne piosenki i płyty osiągały coraz to większe sukcesy. Na Forstera spadł deszcz nagród. Wreszcie ten sympatyczny, elokwentny muzyk został jurorem popularnego talent show *The Voice Kids*, zaczął prowadzić programy radiowe, udzielał wywiadów. Stał się supergwiazdą. Gra mnóstwo koncertów w Niemczech, ale jeszcze nigdy nie wystąpił w Polsce. Czekaj na zaproszenie. Forster twierdzi, że dzięki mamie mówi trochę po polsku, przynajmniej dwa razy do roku odwiedza Polskę. Artysta jest bardzo dyskretny w sprawach prywatnych. Wiadomo, że związany jest od 2019 roku z Leną Meyer-Landrut, z którą poznali się na planie *The Voice Kids*. Forster jest obecnie największą niemiecką supergwiazdą z polskimi korzeniami, a w Wigilię warto jeszcze raz posłuchać kołedy Lulajże, Jezuniu w jego wykonaniu. A może nawet wspólnie z Markiem zaśpiewać?

Plotkara

PORADY ONLINE

STEPSTHERAPIE

Systemische Beratung | Systemische Therapie | Familientherapie | MPU

Oferuję Państwu:

- terapię i poradnictwo systemowe
- terapię rodzinną
- coaching
- MPU – przygotowanie do egzaminu

tel.: 0176 22286215

e-mail:

praxis@steps-therapie.de

ADRES:

Tullastr. 6
67069 Ludwigshafen

KONTAKT:

Małgorzata Tomaszewska

www.steps-therapie.de

NARKOTYKI lub ALKOHOL?

Mi POPSUŁY ŻYCIE!
Ale teraz JESTEM WOLNY!

Grupa "ZmiaNA"
Niedziela 09:00
Auf dem Mühlberg 14
Frankfurt am Main

Kontakt
Damian: +49 176 45774514
Marcin: +49 151 12394557

www.anonimowinarkomani.org

Inflacja – przyczyny, skutki i sposoby ochrony

Co to jest inflacja? Inflacja jest największym wrogiem lokat kapitałowych, gdyż z czasem powoduje realny spadek ich wartości. Mówiąc wprost, inflacja „pożera” część naszych oszczędności, gdyż z czasem powoduje realny spadek ich wartości. W skali makroekonomicznej inflacja to po prostu nadmiar środków pieniężnych w stosunku do wartości dóbr i usług na rynku krajowym. Głównym objawem inflacji jest wyższa cen. Głównymi przyczynami inflacji są dwa zjawiska. Pierwsze to nadmierna, niekontrolowana emisja pieniądza albo zmniejszenie się ilości towarów i usług na rynku lub też wadliwe dostosowanie masy towarowej do popytu. Najbardziej dotkliwym skutkiem inflacji jest obniżenie się realnej wartości płac. Inflacja może być w polityce finansowej państwa wykorzystywana do pokrycia deficytów (np. budżetowego), zwiększania wydatków państwa bez pokrycia ekonomicznego. Sposobem na zmniejszenie inflacji jest zmniejszenie ilości pieniędzy w obiegu. Osiąga się to np. w drodze dodatkowego opodatkowania, zwiększenia oszczędności ludności, zastosowania pożyczki u ludności (obligacje) lub też zwiększenia ilości towarów i usług na rynku. Całkowite wyeliminowanie inflacji jest bardzo trudne. Oznaczałoby to, że ilość pieniędzy w obiegu precyzyjnie odpowiada wartości towarów i usług. Najczęściej za pozytywny objaw uważa się, jeśli inflacja jest zbliżona do 2%. W tak zwanych dobrych czasach inflacja w Niemczech wynosiła 0,2%. Niestety sytuacja uległa zmianie. W październiku tego roku inflacja przekroczyła 10,4%. Przyczyny są różne, zarówno ekonomiczne, jak i polityczne. Sytuacja taka w konsekwencji musi doprowadzić do dewaluacji, czyli obniżenia parytetu walutowego. Jednak sama dewaluacja bez odpowiednich reform gospodarczych, zapewniających względną równowagę między ilością pieniędzy

w obiegu a wartością towarów i usług, niewiele daje i jest to tylko środek doraźny.

Jak unikać skutków inflacji w kapitałowych formach ubezpieczeń, na lokatach? Jak traktować nasze oszczędności? Jak wyżej wspomniałem, inflacja w Niemczech wynosi około 10,4%. Oznacza to, że tyle w skali roku pieniądź traci na wartości. Dlatego warto zastanowić się, jak unikać negatywnych skutków inflacji. Częstym pytaniem klientów, którzy zabezpieczają sobie wiek emerytalny przez prywatne ubezpieczenie rentowe lub kapitałowe ubezpieczenie na życie, jest: ile warto będzie przykładowo 100 tys. euro, które ubezpieczenie im wypłaci np. za 25 lat. Jednoznacznie trudno na to pytanie odpowiedzieć, gdyż nie wiemy, jaki będzie procentowy wskaźnik inflacji przez te lata. Niestety wiadomo, że suma ta będzie miała mniejszą siłę nabywczą niż dzisiaj. Uchronić się przed tym zjawiskiem można w dwojaki sposób. Firmy ubezpieczeniowe proponują przy ubezpieczeniach kapitałowych wprowadzenie tzw. dynamiki. Jest to coroczne automatyczne podwyższenie składki według wyboru od 3 do 10%. O wybrany procent rośnie zarówno składka, jak i wszystkie świadczenia zawarte w polisie. Druga metoda to nie bać się ubezpieczeń kapitałowych opartych na funduszach powierniczych (Fond). Daje to większą szansę na przynajmniej częściową ochronę kapitału. Dobry efekt ochronny daje też lokata w nieruchomościach. Ich wartość rośnie proporcjonalnie do inflacji, a nawet powinna rosnąć trochę szybciej. Znamy też przypadki, gdy ich wartość spadała. Są to wahania koniunkturalne. Dlatego, podejmując decyzję o zakupie nieruchomości, należy starannie rozważyć różne uwarunkowania, np. położenie obiektu, perspektywę rozwoju danego regionu itp.

W dzisiejszej sytuacji unikać należy wszelkich ofert, gdzie oprocentowanie jest gwarantowane. W tego typu lokatach inflacja „pożera” nie tylko gwarantowany

zysk, ale także część zgromadzonego kapitału. Dlatego osobom chcącym, aby ich pieniądze rzeczywiście pracowały, **polecam lokatę lub formę oszczędzania w kruszcach: złocie, srebrze czy platynie.** Kuszące są też diamenty, ale to już dla osób bardziej zasobnych finansowo. Przez tysiąclecia różne kultury we wszystkich częściach świata posługiwały się monetami bitymi w złocie lub srebrze. Wprawdzie cena za określoną ilość złota wyrażona w pieniądzu jest wielkością zmienną, ale siła nabywczą danej ilości od wieków pozostaje taka sama. Przykład: w Starym Testamencie jest wzmianka, że w VI wieku przed Chrystusem za uncję złota można było kupić 350 bochenków chleba. Te proporcje do dziś nie uległy zasadniczym zmianom. Z uwagi na sytuację gospodarczą i polityczną w tym roku złoto bije rekordy. Od początku roku wartość uncji złota wzrosła o 30% i na 2 listopada 2022 roku przekroczyła wartość ponad 1731 dolarów za uncję. Jak przewidują eksperci, zanoszą się na to, że za parę miesięcy przekroczy magiczną kwotę 2000 dolarów za uncję. Wzrost ceny złota w ostatnich 20 latach wyniósł około 9% średnio rocznie. Decydując się na lokatę w złocie, należy zwrócić uwagę, aby lokata była w fizycznym złocie (nie wirtualnym) zapewniała stałą dostępność do zgromadzonego złota, czas oszczędzania nie podlegał żadnym rygorom, a cena zakupu nie przekraczała ceny giełdowej. Już słyszę kontrargument: „No tak, ale na to trzeba mieć sporą kasę”. Otóż niekoniecznie. Oferujemy też formę oszczędzania w złocie dla drobnych ciulaczy, już od 50 euro miesięcznie. Szczegółowych informacji na ten temat udziela moja kancelaria, bezpłatnie i niezobowiązująco. **Pieniądz to bilet bankowy o wirtualnej wartości. Real to złoto o niemijającej sile nabywczej.**

Christof Kochanski
FINANCIAL SOLUTIONS

FINANCIAL

SOLUTIONS

MAKLERZY FINANSOWI I UBEZPIECZENIOWI

Wyszukiwanie optymalnych rozwiązań finansowych:

- obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne (Krankenversicherung) zgodne z prawem
- ubezpieczenie samochodu z zaliczeniem zniżek z Polski
- emerytalne z wykorzystaniem ulg podatkowych i dotacji
- zabezpieczenie w przypadku utraty zdolności zarobkowej
- lokaty w złocie, srebrze i platynie
- zabezpieczenie finansowe przed skutkami nieszczęśliwego wypadku

Współpracujący z naszą kancelarią

specjaliści pomogą w:

- rejestrowaniu działalności gospodarczej
- wypełnianiu wniosków na zasiłek rodzinny (Kindergeld)
- poprowadzą księgowość i serwis biurowy
- udzielą porad prawnych

30 lat doświadczenia,
niezależności i kompetencji
zaowocowało zaufaniem
tysięcy klientów z całych Niemiec

FINANCIAL SOLUTIONS, Brunnenweg 9, 64331 Weiterstadt, www.fsdarmstadt.de
Christof Kochanski, tel.: 06150-8308873, mobil: 0172-7595953, c.kochanski@fsdarmstadt.de

**Zasługujesz
na więcej!**

Wspomnienia emigranta – odc. 61

W poprzednich odcinkach:

Po latach prawdziwej walki o otrzymanie paszportu, małżeństwo Dariusz i Marta emigrują w maju 1985 roku do Włoch. Przebywają długie tygodnie w obozie emigracyjnym, w Latynie k. Rzymu, po czym przenoszą się do hotelu, gdzie znajdują pracę. Niespodziewanie zostają przeniesieni do obozu w mieście Capua, skąd po tygodniu uciekają. Właściciele hotelu szczęśliwi, że para wróciła i załatwili im z dyrektorem obozu ponowny status. Już listopad, a wizy jak nie ma, tak nie ma.

Luisa wróciła od telefonu rozpromieniona, głos grzmiał jej jak burza, uśmiechnięta od ucha do ucha. A mnie przelatywały przez myśl niewypowiedziane słowa: „przecież dziś sobota, późny wieczór, to nie może być konsulat, tam o tej porze nie pracują”. Mój mąż też stał jak słup z miną pełną zaskoczenia. Luisa widziała naszą reakcję, więc szybko wyjaśniła:

– Pewnie myślicie, że to konsulat, ale to nie konsulat. To jakieś Stowarzyszenie Włosko-Polskie.

Dzwonił pan Carlo Cassiriani. Mają zaproszenie na jutro do Ojca Świętego. Chcą zorganizować trzyosobową grupę Polaków. Najmilej widziane byłyby trzy dziewczyny w polskich strojach ludowych. Coś jeszcze mówił o osobistym spotkaniu z papieżem, ale też byłam nakręcona z wrażeń, że nie umiem dokładnie powtórzyć.

– Luisa, nie mamy już szans ani czasu na zorganizowanie strojów ludowych. Dzwoni w ostatniej chwili, więc niemożliwym

jest cokolwiek zorganizować – wtrąciłam w zamyśleniu.

– Może sama coś uszyjesz – zapytała naiwnie, wiedząc, że chodziłam na ten designing kurs.

– Ale z czego mam uszyć? Są potrzebne różnorodne materiały, dodatki do takiego stroju, a bez nich absolutnie się nie obejdzie.

– Ty dużo potrafisz – próbowała mnie animować.

– To będzie chałtura i groteskowy wynik. Poza tym Ojciec Święty bardzo dobrze zna stroje ludowe, więc nie chcę rozczarować Jego i siebie samej. Będę szyla całą noc ze

szmatek i bez efektu. Nie, to nie wchodzi w rachubę, nie mamy materiałów.

– A może bez tych strojów, tylko zwyczajnie ubiorą się te trzy kobiety? – odezwał się Dariusz.

– Masz rację, Darek – poparła go Luisa. – Skupiamy się na drobiazgach, a ważna jest audyencja, nie stroje itp. Trzeba wybrać osoby, powiadomić je zaraz, bo musicie być jutro o 15 na dworcu w Rzymie. Stamtąd odbierze was Carlo Cassiriani na tę uroczystość. Marta, doberz sobie dwie osoby.

– Myślę, że Dariusz i Dorota, jest praktykująca i radosna, bardzo się szanujemy nawzajem.

– Przecież mają być trzy kobiety, ja nie pojedę – oponował Dariusz. – To wbrew dyrektywom.

– Dyrektywy miałeś w komunizmie, tu możesz działać na logikę, po swojemu – włączyła się mocno zdziwiona Luisa.

Dariusz jednak nie zmienił zdania, więc i ja nie przekonywałam zbytnio, znając jego introwersję.

Rankiem próbowałam jeszcze rozmawiać z Dariuszem, ale bez efektu. Twierdził, że mogą go nie wpuścić, skoro jest miejsce dla trzech kobiet i będzie mu przykro, więc sobie tego oszczędzi.

W rezultacie pojechaliśmy tylko we dwie. Przy przepięknej pogodzie, bezchmurnym niebie 1 grudnia odebrał nas z dworca Carlo i przez kolejne wzgórza Rzymu zawiózł najpierw do domu, gdzie jego żona czekała z ciastem i kawą. O 17 była zaplanowana msza święta.

Cdn.

SGL

Codziennie świeże
z własnej produkcji!
www.gollys.de

Originalne Śląskie Specjale

Tradycyjna jakość

Golly's Spezialitäten GmbH & Co. KG
Wierlings Esch 16 · 48249 Dülmen
Tel. 0 25 94 / 94 66 11

Tłumaczenie przysięgłe dokumentów prawnych
w języku polskim, niemieckim i angielskim:

Asystent zamówienia

akty urodzenia świadectwa szkolne
wyciągi z księgi wieczystej dyplomy
testamenty wyciągi z rejestru handlowego
akty małżeństwa akty notarialne
orzeczenia sądowe i wiele innych

- ✓ Poświadczenie pieczęcią lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym
- ✓ Doradztwo zawarte w cenie
- ✓ **Gwarantowane** uznanie tłumaczy przez wszystkie urzędy
- ✓ Tłumacz przysięgły przy Sądzie Krajowym we Frankfurcie nad Menem i w Ministerstwie Sprawiedliwości RP

Galamaga **Translations**
www.galamaga.eu
POLSKI | NIEMIECKI | ANGIELSKI

mgr Adam Galamaga • 117er Ehrenhof 3a • 55118 Mainz
(+49) 06131/ 6064914 • info@galamaga.eu • www.galamaga.eu

Nowości ustawowe w prawie pracy – Nachweisgesetz

Od 01.08.2022 obowiązują nowe, zaostrzone wymogi formy i treści umów o pracę poprzez zmianę przepisów ustawy Nachweisgesetz. Ustawa Nachweisgesetz obowiązuje wprawdzie w Niemczech od roku 1995, ale nie jest powszechnie zbyt znanym kodeksem przepisów pracy wśród pracowników. Jest to ustawa o udokumentowaniu ustaleń i warunków stosunku pracy, która wprowadziła w niemieckie ustawodawstwo unijną dyrektywę tzw. EU-Richtlinie 91/533/EWG. Celem tej unijnej dyrektywy jest zapewnienie minimalnych praw wszystkim pracownikom w UE, wprowadzenie bardziej przejrzystych norm zatrudnienia oraz poprawę warunków pracy.

Zmiany w ustawie Nachweisgesetz od 01.08.2022 przewidziane przez ustawodawcę podyktowane są obowiązkiem harmonizacji przepisów krajowych z postanowieniami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20.06.2019. Również w Polsce nastąpiło wprowadzenie w życie europejskiej dyrektywy od 01.08.2022.

W tym artykule zajmiemy się sytuacją prawną w Niemczech od 01.08.2022.

Dotychczas pracodawca był zobowiązany do pisemnego sformułowania najważniejszych warunków pracy i do przekazania pisemnej umowy pracownikowi w ciągu jednego miesiąca od jej zawarcia. Do obowiązkowych ustaleń umownych należały dotychczas: nazwiska/nazwa firmy i adresy stron umowy o pracę; data rozpoczęcia umowy; okres trwania umowy przy umowach na czas ograniczony; miejsce pracy; nazwa lub opis pracy; wysokość wynagrodzenia i jego skład; czas pracy; ilość rocznego urlopu; terminy wypowiedzenia umowy, wskazówka na obowiązywanie umowy taryfowej/umowy zakładowej.

Od 01.08.2022 lista uregulowań stosunku pracy w umowie przedłuża się o następujące punkty: data końcowa stosunku pracy w przypadku umów na czas określony; długość okresu próbnego, jeśli takowy jest ustalany; skład i wysokość wynagrodzenia włącznie z wynagrodzeniem za nadgodziny, dodatki wynagrodzeniowe, premie itp. z podaniem terminu i rodzaju płatności; możliwość zarządzania obowiązkiem wykonywania nadgodzin z podaniem podstaw do tego obowiązku; czasy pracy z podaniem przerw od pracy i okresów wolnych od pracy, a przy pracy zmianowej system i rytm pracy zmianowej oraz podstawy do zmiany systemu i rytmu pracy zmianowej; prawo do zawodowego kształcenia się na koszt pracodawcy, jeśli takowe mu przysługuje; dane ubezpieczenia emerytalnego, jeśli pracownik ma otrzymać emeryturę zakładową. Umowa

musi zawierać informacje, w jaki sposób pracodawca i pracownik mogą zakończyć umowę, czyli informacje, że wypowiedzenie musi nastąpić pisemnie i jakie terminy wypowiedzenia należy dochować. Ponadto umowa musi zawierać informacje, że pracownik może w terminie trzech tygodni od otrzymania wypowiedzenia wnieść pozew do sądu pracy z wnioskiem o stwierdzenie nieważności wypowiedzenia umowy.

Zmiany w ustawie Nachweisgesetz obowiązują dla wszystkich umów o pracę od 01.08.2022, przy czym pracodawca nie ma już miesiąca czasu na przekazanie pracownikowi pisemnej umowy od rozpoczęcia pracy. W pierwszym dniu pracy pracodawca jest zobowiązany przekazać pracownikowi przynajmniej pisemną umowę zawierającą dane personalne i adresowe stron umowy, wysokość i skład wynagrodzenia oraz czas pracy. Obowiązek wręczenia pracownikowi pisemnej umowy zawierającej resztę wymaganych ustaleń następuje siedem dni kalendarzowych od rozpoczęcia pracy.

Pracownicy zatrudnieni przed 01.08.2022 mają prawo zażądać od pracodawcy przekazania im pisemnej umowy według wymogów zmienionej ustawy Nachweisgesetz. Wtedy pracodawca ma siedem dni na przekazanie pracownikowi umowy w odpowiedniej formie.

Jeśli warunki pracy ulegają znaczącym zmianom, to pracodawca jest zobowiązany w dniu wprowadzenia zmiany pracownika pisemnie poinformować. Pisemnie oznacza w formie papierowej i z własnoręcznym podpisem pracodawcy lub osoby jego reprezentującej. Forma elektroniczna nie jest wystarczająca. Wymagany jest wydruk papierowy.

Nową regulacją ustawy są konsekwencje dla pracodawcy w przypadku naruszenia jej wymogów. Pracodawcom grozi kara grzywny do 2000 euro za naruszenie przepisów ustawy.

Joanna Kröll
Rechtsanwältin

ANWALTSKANZLEI
DR.BADKOWSKI PRESTIGIACOMO

Porzellanhofstraße 12
60313 Frankfurt am Main
T:+49 (0) 69 / 63 77 56
F:+49 (0) 69 / 631 1941
M:+49 (0) 175 591 2600

advocatus@badkowski-prestigiacom.de
www.badkowski-prestigiacom.de

Od czterdziestu lat reprezentujemy polskich klientów

Nasza kancelaria udziela porad i usług m.in. w następujących dziedzinach prawa:

- prawo pracy
- prawo karne
- ogólne prawo cywilne
- prawo ubezpieczeniowe

Udzielamy wszelkich porad prawnych w języku polskim, niemieckim, włoskim i angielskim.

*zmarł w roku 2012

Kancelaria prawnicza we Frankfurcie oferuje pracę dla studentki / studenta posiadających bardzo dobrą znajomość języka niemieckiego i polskiego

ANWALTSKANZLEI
DR.BADKOWSKI PRESTIGIACOMO

Osoby zainteresowane proszone są o zgłaszanie się mailem na adres:

advocatus@badkowski-prestigiacom.de

Cleo: „Scena jest moim żywiołem”

Cleo, a właściwie Joanna Klepko, jest z wykształcenia architektką krajobrazu. Swoje pierwsze muzyczne kroki stawiała, śpiewając w chórze gospel. Od 2013 roku współpracuje z producentem Donatanem, z którym stworzyli znany wszystkim hit *My, Słowianie*. Z tym singlem zajęli 14. miejsce w finale 59. Konkursu Piosenki Eurowizji w Kopenhadze. Kolejne płyty – *Bastet* i *superNova* – okazały się również strzałem w dziesiątkę, a piosenka *Za krokiem krok* z ostatniego albumu Cleo *vinyLova* ma ponad 100 milionów odsłon na YouTube. 5 listopada Cleo wraz z Zenonem Martyniukiem oraz zespołem Lady Pank gościła we Frankfurcie, na POLONIA MUSIC FESTIVALU.

Cleo pokazuje, że muzyka folkowa może mieć nowoczesny styl i brzmienie

„TM”: Czy występ w programie X-Factor, gdzie nie odniosłaś sukcesu, był dla Ciebie jakąś lekcją? Jeśli tak, to czego Ciebie nauczył?

CLEO: – Faktycznie, wtedy nie przeszłam eliminacji, ale spróbowałam swoich sił. Zresztą wystawiałam siebie na próby w różnych programach. Dzięki temu budowałam swoją pewność sceniczną, której mi od dziecka bardzo brakowało. Za każdym razem uczyłam się przełamywać własne lęki podczas występów na scenie. Każdy występ, każde wyjście na scenę to była dla mnie walka z moimi osobistymi demonami i ogromne doświadczenie.

Później pojawił się Donatan, piosenka My, Słowianie i konkurs Eurowizji. Jak poznałaś Donatana? Jak zrodził się pomysł na nowoczesny folklor?

– Choć ludzie mówią często, że nic się nie dzieje przypadkiem, to jednak takie rzeczy czasem się zdarzają. W taki sposób poznałam Donatana. Spotkaliśmy się dzięki wspólnemu znajomemu, który jest także producentem. Donatan po wieloletniej pracy z raperami i po swoim sukcesie z płytą *Równonoc* stwierdził, że swój kolejny projekt chce przygotować z wokalistką. Nie miał konkretnego pomysłu, postanowił przesłuchać moje nagrania. Spodobała mu się moja barwa wokalu, która była jeszcze wtedy nasiąknięta muzyką soul i gospel. Słuchając moich utworów, wydawało mu się nawet,

że jestem czarnoskórą piosenkarką. Kiedy się spotkaliśmy, pracowaliśmy nad różnymi gatunkami muzycznymi, głównie hiphopowymi. W końcu spytał się, czy „usiąde” na muzyce folkowej. Odpowiedziałam wtedy zabawnie: „Myślisz, że nie dam rady? To potrzymaj mi piwo i sam zobaczysz”. No i potrzymał... (śmiech). Tak rozpoczęła się nasza wspólna praca nad utworem *My, Słowianie*. Jest to zdecydowanie całkiem inny folk, połączony z nowoczesnymi brzmieniami, a także z hip-hopem. To coś całkowicie nowego na rynku muzycznym. Z perspektywy czasu wydaje mi się, że udało nam się odczarować nieco klimat muzyki folkowej. Mimo że istniały już takie zespoły jak Zakopower, to wydaje mi się, że my poszliśmy o krok dalej, stwarzając jeszcze bardziej nowoczesny utwór.

Jesteś też bardzo wyrazista wizerunkowo. Czy stroje, w których występujesz, tworzysz sama, czy masz swojego stylistę?

– Jestem z zawodu projektantem i mam szczęście, że potrafię przelewać swoje myśli na kartkę papieru. Sama więc szkicuję projekty moich strojów. Później wszystko konsultuję z moimi krawcowymi, które znakomicie potrafią realizować moje pomysły. Twierdzę, że scena rządzi się swoimi prawami, powinna być barwna i ciekawa. Gdyby każda artystka występowała w czarnej garsonce, umarlibyśmy z nudów.

Do swoich piosenek często zapraszasz innych artystów. Na ostatniej płycie występujesz z Dawidem Kwiatkowskim i Marylą Rodowicz. Czy to znaczy, że lubisz występować w duecie?

– Tak, występy z innymi artystami otwierają moją głowę. Każdy z zapraszanych artystów mnie czegoś uczy. Występ z Marylą Rodowicz był moim marzeniem. Ona była moją idolką już od dziecka. To był ogromny zaszczyt pracować z nią razem w studiu nagrań. Ja uwielbiam przebywać i rozmawiać z Marylą. Ona ma milion różnych pomysłów w ciągu minuty. Bardzo mnie inspiruje i mam nadzieję, że to nie był nasz ostatni projekt. Z kolei Dawid Kwiatkowski jest moją bratnią duszą, którą poznałam w programie *The Voice Kids* i bardzo dobrze mi się z nim współpracuje. **Wydaje mi się, że kluczem do Twojej kariery jest pracowitość. Potrafisz zagrać ponad 200 koncertów rocznie. Czy to prawda, że czujesz się na scenie jak ryba w wodzie?**

– Tak, zdecydowanie scena jest moim żywiołem. Ja już po tygodniu bez występów zaczynam chodzić po przysłowiowych ścianach. Po prostu kocham kontakt z publicznością, kiedy śpiewają moje piosenki i lubię patrzeć, jak one oddziałują na ludzi. To mnie bardzo nakręca do dalszego tworzenia muzyki.

Słyszałem, że wolne chwile poświęcasz na malarstwo. Co przedstawiają obrazy Cleo?

– Zgadza się, jeśli tylko mam chwilę czasu, to staram się malować obrazy. Kiedy byłam dzieckiem, uwielbiałam rysować zwierzęta, głównie tygrysy i konie. Obecnie, chyba z uwagi na fakt, że skończyłam architekturę krajobrazu, bardzo lubię malować pejzaże. Ładne widoki i natura zawsze mnie uspokajały. Lubię też malować bukiety kwiatów. To mnie w pewien sposób uspokaja.

Byłaś też jurorem w kilku edycjach The Voice Kids. Czy praca z młodymi artystami to jest dla Ciebie pewna misja? Czego starasz się ich nauczyć, co przekazać?

– Ja uwielbiam pracować z młodymi ludźmi! Oni mają taką pierwotną i naturalną miłość do muzyki. W tym, co robią, nie ma żadnej zawiści i konkurencji. Oni cieszą się z samego faktu, że są w programie *The Voice Kids*, że mogą śpiewać i mogą się czegoś nauczyć. Ta świeżość i dziecięca niewinność bardzo motywują mnie do pracy z młodymi artystami. Nie lubię się określać jako ich juror, bardziej staram się być ich muzyczną przyjaciółką, która zmagala się z wieloma przeszkodami i już od prawie dziesięciu lat istnieje na polskiej scenie muzycznej. Chciałabym, aby oni uniknęli błędów, które ja w przeszłości popełniałam. Chcę też ich nauczyć determinacji, konsekwencji w działaniach, a także, aby uświadomili sobie, że nie jest tak prosto zaistnieć w świecie muzycznym. Moja droga do spełnienia muzycznych marzeń była bardzo długa i też wymagała wiele cierpliwości, wytrwałości i pracowitości. Oczywiście bardzo cieszy mnie fakt, że dwoje moich podopiecznych wygrało. W drugiej edycji *The Voice Kids* triumfowała Anika Dąbrowska, a w piątej edycji zwyciężył Mateusz Krzykała. To dla mnie zaszczyt, że odnieśli pod moimi skrzydłami taki wielki sukces.

Jesteś osobą bardzo kreatywną i chyba lubisz zmiany. Czym nas więc zaskoczy Cleo w najbliższym czasie?

Na nowej płycie *vinyLova* możemy usłyszeć Cleo wraz z Marylą Rodowicz i Dawidem Kwiatkowskim

– Moja ostatnia płyta *vinyLova* jest w stylu, w którym się wychowałam. Są tam rytmy oldschoolowe lat 70. i 80. Oczywiście starałam się to stworzyć w nowej, współczesnej formie muzyki pop. Ja lubię przekakiwać po różnych stylach muzycznych. Od lat staram się tworzyć przeróżne rzeczy, łączyć różne style muzyki, tak że pewnie będzie to znów coś całkiem odmiennego.

Nasz wywiad ukaże się w magazynie „Twoje Miasto”. Chciałem zapytać, które miasto jest Twoim ulubionym? Warszawa, a może Paryż, w którym przez pół roku mieszkałaś?

– Jest wiele miast, które lubię. Ostatnio bardzo dużo poruszam się między Warszawą, gdzie spędziłam większość życia, a Krakowem, gdzie znajduje się moje studio nagraniowe. Mam też ogromny sentyment do Szczecina, gdzie się urodziłam, dlatego też bardzo lubię tam wracać. Obecnie, kiedy bardzo dużo podróżuję po Polsce, to widzę, że każde miasto i każde miasteczko ma swój urok i coś niezwykłego. Muszę powiedzieć, że ja tak praktycznie wszędzie się dobrze czuję i w wielu miejscach dopatruję się czegoś ciekawego.

Rozmawiał
Michał Kochański

**ÜBERSETZUNGSBÜRO
FÜR POLNISCH**

Zofia Morcillo

**Tłumacz przysięgły
w Mannheim**

**Buchener Str. 12
68259 Mannheim
e-mail: morcillo@t-online.de**

**Tel.: 0621/70 17 16
Fax: 0621/70 27 321
Mobil: 0171/47 14 316**

www.pl-de-uebersetzungen.de

Gol! Polska piłka nożna tworzy historię!

**Wystawa od
16 listopada 2022
do 3 lutego 2023**

Deutsches Polen-Institut,
w Residenzschloss Darmstadt, wejście od strony
Karolinenplatz.
Godziny otwarcia:
pon.-czw. 10.00–16.00,
piątek 10.00–13.00.

24 stycznia 2023 o 19.00
spotkanie z Włodzimierzem
Lubańskim. Rezerwacja
miejsc: info@dpi-da.de.

Z okazji Mistrzostw Świata
w Piłce Nożnej 2022 w Katarze
Niemiecki Instytut Spraw
Polskich prezentuje wystawę,
która oprócz strojów Włodzimierza
Lubańskiego i Roberta
Lewandowskiego oraz wielu
oryginalnych rekwizytów
daje wgląd w historię polskiej
piłki nożnej.

Reparacje po drugiej wojnie światowej

W ostatnich tygodniach nad relacjami między Polską a RFN widnieją ciemne chmury z powodu reperacji wojennych. O ponownym podniesieniu tej kwestii nieśmiało mówiono od kilku lat, ale w tym roku, w 83. rocznicę napaści nazistowskich Niemiec na RP, polski rząd zaprezentował raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku niemieckiej agresji i okupacji w czasie drugiej wojny światowej. Oszacowano je na 6 bilionów 220 miliardów 609 milionów złotych i otwarcie mówiono o podjęciu kroków, by te pieniądze uzyskać.

Nam samym pewnie jest ciężko wyrobić sobie pogląd, gdy na ten temat wokół jest tyle medialnego hałasu czy wzajemnie przenikających faktów i opinii. Osobiście sam mam problemy z wyrobieniem swojego stanowiska i mam też świadomość, że w tym temacie nie ma jasnych odpowiedzi. Chciałbym jednak przedstawić kilka informacji czy stanowisk, które mogą nam pomóc się rozseparować w tej zawilej kwestii.

WYPŁATY DLA POLSKI PO DRUGIEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ

Na konferencji poczdamskiej, która miała kluczowe znaczenie dla porządku europejskiego po wojnie, temat reparacji oczywiście został poruszony. Jednak tam decydujący głos miały cztery mocarstwa: Wielka Brytania, USA, Francja i Związek Radziecki. Ustaliły one, że faktycznie Niemcy są zobligowane do wypłacania reparacji, ale pobieraniem wpłat i ich dystrybucją mają zająć się właśnie owe mocarstwa, wykorzystując środki (również pod postacią materialną, np. wyposażenia fabryk czy maszyn) ze swoich stref okupacyjnych, na które została podzielona pokonana III Rzesza.

Polska, ze względu na znalezienie się w radzieckiej strefie wpływów, miała więc mieć wypłacane odszkodowanie za pośrednictwem Sowietów. I faktycznie, zawarto umowę pomiędzy Moskwą a polskim Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej, wedle której Polska będzie otrzymywać 15% reparacji przekazywanych Związkowi Radzieckiemu. Problemem był fakt, że to strona radziecka miała pełną kontrolę nad tym procesem i to ona decydowała, co dostawaliśmy oraz jaka była wartość owych przekazanych środków. I tak, np. w ramach 10% reparacji należnych za 1949 rok Polska otrzymała 7 mln egzemplarzy dzieł Lenina i Stalina wydrukowanych po polsku we wschodnich Niemczech. Dodatkowo strona polska została zmuszona do sprzedaży węgla Związkowi Radzieckiemu nawet 10 razy taniej niż stawki rynkowe – każdego roku, w którym otrzymywała reparacje.

Ruiny Śródmieścia Warszawskiego po zakończeniu wojny

Sytuacja ta, już i tak niekorzystna dla Polski, zmieniała się wraz z narastaniem napięcia między Wschodem a Zachodem. Sowietci woleli wzmocnić swoje wpływy w NRD i przestali pobierać reparacje, a w ślad za nimi, wobec uzależnienia od Moskwy, również polski rząd Bolesława Bieruta odpowiednią uchwałą z sierpnia 1953 roku. Tym samym Polska przestała otrzymywać reparacje.

CZY TE PIENIĄDZE SIĘ POLSCE NALEŻĄ?

Obecnie podważana jest legalność uchwały z 1953 roku, jako podjętej przez niesuwerenny rząd pod wpływem nacisków z Moskwy. Jest to zrozumiałe, ale niestety był to rząd uznawany na arenie międzynarodowej, a co ważniejsze, decyzja ta była wielokrotnie później przez stronę polską potwierdzana – i to nawet po upadku PRL-u. Najlepsza okazja, by temat ten ponownie poruszyć, była w 1990 roku, przy okazji zjednoczenia Niemiec. Wówczas jednak potwierdzono uchwałę rządu Bieruta i skupiono się na uznaniu przez RFN granicy na Odrze i Nysie (tzw. Ziemie Odzyskane według traktatów kończących wojnę były rekompensatą dla Polski za straty terytorialne na wschodzie i ich granic). Wobec jeszcze kilku innych kwestii prawnych, których nie sposób tu krótko opisać, niestety dla strony polskiej, wśród prawników i ekspertów prawa międzynarodowego przeważa opinia, że

droga prawna jest dla Warszawy zamknięta. Należy tutaj zaznaczyć, że wyżej opisane kwestie dotyczą tylko reparacji względem państwa – oznacza to, że inne formy odszkodowań wojennych, np. indywidualne roszczenia cywilnoprawne, są wciąż możliwe i w tej kwestii RP może występować w imieniu swoich obywateli.

Niezależnie jednak od prawnych założeń, Polska nie otrzymała całości obiecanych reparacji i nie miała kontroli czy wpływu na to, jak wyglądał ten proces, co jest wciąż niezagojoną raną w polskim społeczeństwie. Berlin nie rozumie

lub nie chce zrozumieć skali polskiej krzywdy wynikającej z drugiej wojny światowej, która wiąże się nie tylko ze stratami ludzkimi i materialnymi z lat 1939–1945, ale również z umieszczeniem Polski w radzieckiej strefie wpływów na następne dziesięciolecie, z wszystkimi tego konsekwencjami, kiedy to Niemcy błyskawicznie się odbudowywały dzięki planowi Marshalla. W tej kwestii polskie poczucie nienaprawionej krzywdy i niesprawiedliwości zdarza się z chłodnym, wy kalkulowanym formalizmem niemieckiej polityki, która (co cyniczne) w polityce międzynarodowej często odwołuje się do etyki i moralności.

CO DALEJ?

Wydaje się, że w tym momencie polskie starania powinny być skupione właśnie na wyjaśnieniu niemieckiej stronie swojego punktu widzenia, a niemieckie – na próbie zrozumienia polskiego stanowiska. Zaprezentowany przez stronę polską raport niestety nie świadczy o takim kierunku, tak samo jak komunikaty niemieckiego MSZ mówiące, że temat dla Berlina pozostaje zamknięty. Z obu stron obecnie nie widać chęci do komunikacji. Pozostaje nam obserwować, w jakim kierunku zmierza ta kwestia – czy popchnie nas do dialogu, czy tylko nas skłóci? My zaś miemy na uwadze, że temat ten jest niezwykle złożony i nie może być rozwiązany inaczej niż na drodze współpracy.

Mateusz Smolka

**SERWIS KOMPUTEROWY
SAT & INTERNET TV
TELEWIZJA BEZ ANTENY**

- naprawa & modernizacja
- usuwanie wirusów
- odzyskiwanie danych
- anteny satelitarne

Tel. 0157 38 809 806

Tłumacz przysięgły
Mgr Ewa Lange

In der Tränk 13
63075 Offenbach

Tłumaczenia wszystkich
rodzajów tekstów,
dokumentów dla osób
prywatnych, instytucji
i urzędów.
Pomoc w załatwianiu
spraw urzędowych.

Telefon:
+49 (0)69/86 41 16
Mobil:
+49(0)160/36 96 386
E-Mail:
post@ewalange.de
www.ewalange.de

Justinia®
Ubezpieczenia i biuroserwis
Versicherungen und Büroservice

Justyna Nowak

- Ubezpieczenia zdrowotne, rentowe, na auto z zaliczeniem polskich zniżek, wypadkowe i wiele innych...
- Pomagamy w uzyskaniu rodzinnego na dzieci na terenie Niemiec
- Nasze biuro zajmuje się również rozliczeniami oraz wszelkimi biurowymi sprawami
- Proszę o umawianie terminów telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach 10-19

Mozartstrase 7-9
64646 Heppenheim
E-Mail: justin555@interia.pl

Tel.: 06252/ 3053421
Handy: 015114918960
Fax: 06252/ 3053420

Jacek W. Fischer

RECHTSANWALT / KANCELARIA PRAWNA

Doradzam i reprezentuję dwujęzycznie w następujących sprawach:

- dochodzenie wierzytelności w Niemczech i w Polsce
- prowadzenie procesów sądowych
- prawo ruchu drogowego (wypadki samochodowe, itp.)
- prawo karne i wykroczeń
- prawo administracyjne (np. niemiecki Kindergeld)
- prawo obcokrajowców
- sprawdzanie i sporządzanie umów (np. o dzieło, wynajmu)
- prawo pracy
- prawo spółek, handlowe i gospodarcze
- prawo spadkowe

Rheinstr. 18
64319 Pfungstadt
www.fischer-law.eu

tel. +49 / (0)173 713 25 92
fax +49 / (0)6142 920 97 19
e-mail: rajwfischer@yahoo.de

CUKIERNIA
KAWIARNIA

OFFENBACH

FRANKFURT

Bahnhofstr.10
Tel:069 15341490

Lange Str.15
Tel:069 47861010

Zapraszamy!

www.cafe-saumon.de

Annette Ballon
Rechtsanwältin

Damian Ballon
Rechtsanwalt

- prawo pracy • prawo ruchu drogowego • szkody komunikacyjne
- prawo karne i wykroczeń • KINDERGELD

Alt-Griesheim 18, 65933 Frankfurt
telefon: 069 / 67739093

e-mail: kanzlei@kanzleiballon.de
fax: 069 / 67738742

www.adwokat-frankfurt.pl

KABARETOWY DZIEŃ KOBIET

3 marca 2023 - Berlin - Admiral Palast

4 marca 2023 - Hamburg - Edel - Optics Arena

17 marca 2023 - Frankfurt am Main - Jahrhunderthalle

18 marca 2023 - Düsseldorf - Mitsubishi Electric Halle

Kabaret Młodych Panów

Kabaret Moralnego Niepokoju

**Katarzyna
Pakosińska**

Kabaret Czesuaf

Bilety: www.gramy.de

HOTLINE: 02841 489 3004

STAR + MANAGER

gramy de